

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Հայաստանում էմերալդ ցանցի թեկնածու տարածքների վերանայման առաջարկություններ

Action implemented by:

© 2024, Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ / Համաշխարհային բանկ
1818 H Street NW
Washington DC 20433
Հեռ: +1 202-473-1000
Համացանց: www.worldbank.org

Հրաժարում պատասխանատվությունից

Այս աշխատանքը մշակվել է Համաշխարհային բանկի կողմից: Այս աշխատանքի մեջ արտահայտված բացահայտումները, մեկնաբանությունները և եզրակացությունները պարտադիր չէ, որ արտացոլեն նրա Գործադիր տնօրենների խորհրդի կամ նրանց կողմից ներկայացված կառավարությունների տեսակետները:

Այս ուսումնասիրությունը և զեկույցը մշակվել են Եվրոպական միության ֆինանսական աջակցությամբ՝ Եվրոպական միության բնապահպանական գործողությունների շրջանակներում (EU4Environment): Այստեղ արտահայտված տեսակետները ոչ մի կերպ չեն կարող արտացոլել Եվրոպական միության պաշտոնական կարծիքը:

Ֆինանսավորվելով Եվրոպական միության կողմից և իրականացվելով Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (OECD), ՄԱԿ-ի Եվրոպական տնտեսական հանձնաժողովի (UNECE), ՄԱԿ-ի շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP), ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման կազմակերպության (UNIDO) և Համաշխարհային բանկի կողմից, «Եվրոպական միությունը հանուն շրջակա միջավայրի ծրագիրը» (EU4Environment) Արևելյան գործընկերության երկրներին օգնում է պահպանել իրենց բնական կապիտալը և բարձրացնել մարդկանց բնապահպանական բարեկեցությունը՝ աջակցելով շրջակա միջավայրին առնչվող գործողություններին, ցուցադրելով և բացելով ավելի կանաչ աճի հնարավորությունները և ստեղծելով մեխանիզմներ՝ ավելի լավ կառավարելու շրջակա միջավայրի ռիսկերն ու ազդեցությունները:

Համաշխարհային բանկը չի երաշխավորում այս աշխատանքում ներառված տվյալների ճշգրտությունը, ամբողջականությունը կամ արդիականությունը և պատասխանատվություն չի կրում տեղեկատվության մեջ սխալների, բացթողումների կամ անհամապատասխանությունների համար, ինչպես նաև պատասխանատվություն ներկայացված տեղեկատվության, մեթոդների, գործընթացների կամ եզրակացությունների օգտագործման կամ չօգտագործման համար: Սույն աշխատանքի մեջ ներկայացված ցանկացած քարտեզի վրա ցուցադրված սահմանները, գույները, անվանումները և այլ տեղեկությունները չեն ենթադրում Համաշխարհային բանկի որևէ դատողություն որևէ տարածքի իրավական կարգավիճակի կամ այդպիսի սահմանների հաստատման կամ ընդունման վերաբերյալ:

Խնդրում ենք մեջբերել այս հրապարակումը որպես՝ «ԵՄ-ը հանուն շրջակա միջավայրի ծրագիր» (EU4Environment), 2024թ., *Առաջարկություններ Հայաստանում Էմերալդ թեկնածու տարածքների վերանայման համար, Վաշինգթոն ԿՇ: Համաշխարհային բանկ*

Լուսանկարը: © Berta Photography

Բովանդակություն

Հապավումներ	5
Ամփոփագիր – Հայաստանում Էմերալդ ցանցի օպտիմալացման գործընթաց	6
Առաջարկվող (փոփոխված) և նախկին (հին) Էմերալդ տարածքների համեմատական աղյուսակ	9
Յուրաքանչյուր Էմերալդ տարածքի համար առաջարկվող փոփոխությունների հիմնավորում	14
AM0000001 «Խոսրովի անտառ»	14
AM0000002 «Սևան»	16
AM0000003 «Խոր Վիրապ»	19
AM0000004 «Արփի լիճ»	21
AM0000005 «Իջևան»	23
AM0000006 «Զաջուն»	25
AM0000007 «Լոռվա լճեր»	26
AM0000008 «Քաջվարդ»	28
AM0000009 «Ջերմուկ»	29
AM0000010 «Արագած»	31
AM0000011 «Դիլիջան»	32
AM0000012 «Արփա»	34
AM0000013 «Որոտան»	36
AM0000014 «Արևիք»	37
AM0000015 «Զանգեզուր»	39
AM0000016 «Տաթև»	41
AM0000017 «Մեծամոր»	43
AM0000018 «Խնձորեսկ»	45
AM0000019 «Վանանդ»	47
AM0000020 «Ախուրյան»	49
AM0000021 «Կովկասյան մրտավարդ»	51
AM0000022 «Արայի լեռ»	52
AM0000023 «Դեբեդ»	54
AM0000024 «Ուրցի լեռներ»	56

AM0000025 «Արմաշ».....	58
AM0000026 «Ճահճային կրիայի տարածք».....	60
AM0000027 «Շիկահող»	61
AM0000028 «Երախի լեռներ».....	63
AM0000029 «Թեքսար»	64
AM0000030 «Ոսկեպար».....	66
Հայաստանում Էմերալդ Էկոլոգիական ցանցի տարածքների քարտեզները	67
Հայաստանում թեկնածու Էմերալդ տարածքների ուսումնասիրման համար առաջարկներ	83

Հապավումներ

EU4Environment	ԵՄ-ն հանուն շրջակա միջավայրի ծրագիր
ԿԹՏ	Կարևոր թռչնաբանական տարածքներ
ՇՄՆ	Շրջակա մկիջավայրի նախարարություն
ԱԳԾ	Ազգային գործողությունների ծրագիր
ՏՀԶԿ	Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն
ԹՀԲՄ	Թիթեռների հիմնական բնակության միջավայր
ՄԱԵՏՀ	ՄԱԿ-ի Եվրոպայի տնտեսական հանձնաժողով
ՄԱՇՄԾ	Միացյալ ազգերի շրջակա միջավայրի ծրագիր
ՄԱԱԶԿ	ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման կազմակերպության

Ամփոփագիր – Հայաստանում Էմերալդ ցանցի օպտիմալացման գործընթաց

Շրջակա միջավայրի նախարարության (ՇՄՆ) կողմից բացահայտված անմիջական մարտահրավերը Հայաստանի համար վերանայված Էմերալդ ցանցի տվյալների բազայի պատրաստումն է (վերջին տարբերակը 2016 թվականի դրությամբ): Սա ավտոմատ կերպով կթարմացնի Էմերալդ բարոմետրի ցուցիչ արժեքները՝ I, II և III փուլերի համաձայն:

Ելնելով վերոգրյալից՝ 2023 թվականին «Եվրոպական միությունը հանուն շրջակա միջավայրի ծրագրի» (EU4Environment) շրջանակներում Համաշխարհային բանկի և ՇՄՆ-ի տեղական և միջազգային փորձագետների աշխատանքային խմբի միջև մի շարք խորհրդակցություններից հետո (աշխատաժողով տեղի ունեցավ 2023 թվականի հոկտեմբերի 13-ին), Էմերալդ ցանցի տվյալների բազան ամբողջությամբ վերանայվել և բարելավվել է: Այս գործընթացը ներառում էր բազմաթիվ հանդիպումները ՇՄՆ-ի և ՀԲ թիմի հետ, բազմաթիվ վերանայումները և բարելավումները:

Էմերալդ ցանցի բարելավման գործընթացը հիմնված է կենսաբազմազանության վերաբերյալ առկա տեղեկատվության և տվյալների վրա, որոնք բավարար էին պոպուլյացիաների համամասնությունները ապահովելու համար: Այնուամենայնիվ, տարածքների կենսաբազմազանությանը վերաբերող տվյալները պահանջում են թարմացում, ուղղում և լրացում, օրինակ՝ որոշ բացակայող պոպուլյացիաների թվերի, որոշ տեսակների/կենսամիջավայրերի տարածման և քարտեզագրման ճշգրտում հատուկ մշտադիտարկման ծրագրի շրջանակներում: Վերոշարադրյալի լույսի ներքո նման մշտադիտարկման ծրագիր է առաջարկվում առաջարկվող Ազգային գործողությունների ծրագրի (ԱԳԾ) շրջանակներում, այն է՝ դաշտային ուսումնասիրություններ կամ առկա տեղեկատվության վերանայում գիտական պահոցներով տեսակների և կենսամիջավայրերի վերաբերյալ (այն է՝ բացակայող տվյալները):

Հարկ է ընդգծել, որ ստորև ներկայացված վերջնական արդյունքը ներկայացվում է ՀՀ կառավարությանը (ՇՄՆ) որպես առաջարկությունների շարք: Խորհրդատվական գործընթացի ավարտից հետո ՇՄՆ-ի իրավասության տակ է Էմերալդ ցանցի տվյալների բազայի թարմացման ամբողջականացումը և շարունակումը: ՇՄՆ-ն այս առաջարկությունների առաջարկով կիսվելու է հիմնական շահագրգիռ կողմերի հետ՝ հանրային լայն և բաց ներգրավվածության և կարծիքների հավաքագրման նպատակով:

Ստորև ներկայացված վերջնական արդյունքը ներառում է թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի վերանայված տվյալների բազան յուրաքանչյուր տարածքի համար: Յուրաքանչյուր յուրաքանչյուր տարածքի համար բերված է նաև նոր և հին սահմանների քարտեզները (shp և kmz ձևաչափով): Ներկայիս փաստաթուղթը տրամադրում է նաև անհրաժեշտ

գիտական հիմնավորում կատարված յուրաքանչյուր փոփոխության, պակասեցման կամ ավելացման համար:

Էմերալդ ցանցի բարելավման գործընթացի շրջանակներում մի շարք առաջնահերթություններ սկզբում սահմանվեցին: Դրանցից առանցքայինը թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի ներկայացվածության ապահովումն էր Հայաստանում: Արդյունքում փոփոխվեցին գոյություն ունեցող Էմերալդ տարածքները և առաջարկվեցին նաև նոր տարածքներ: Բացի այդ, գոյություն ունեցող Էմերալդ տարածքների մակերեսների ուղղում և սահմանների վերանայում կիրառվեց բոլոր տարածքների համար (որն ընդգրկում է նաև թիրախային օբյեկտ չունեցող տարածքների կրճատումը):

Էմերալդ ցանցի բարելավման գործընթացը ներառեց հետևյալ քայլերը.

- Յուրաքանչյուր տարածքի համար ներկայիս իրավիճակի մանրակրկիտ վերլուծություն: Բացահայտվել են Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 4-ում և 6-ում ընդգրկված թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի համար բացակայող տվյալները:
- «Բավարարության ցուցանիշի» նախնական գնահատում: Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 4-ում և 6-ում ընդգրկված թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի ներկայացվածության գնահատում:
- Յուրաքանչյուր տարածքի համար տվյալների բազայի ուղղում/թարմացում: Կատարվել է ինչպես տվյալների բազայի, այնպես էլ տարածքի նկարագրության փոփոխություններ՝ թարմացնելով տվյալ տարածքում հանդիպող Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 4-ում և 6-ում ընդգրկված թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի ցանկը:
- Գնահատվել են Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 4-ում և 6-ում ընդգրկված թիրախային տեսակների պոպուլյացիաները և կենսամիջավայրերը առաջարկվող տարածքների հարակից տարածքներում:
- Բացահայտվել են տարածքները (Էմերալդ տարածքների հարակից այն տարածքները), որտեղ Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 6-ում ընդգրկված թիրախային տեսակների պոպուլյացիաները առկա են զգալի չափով (նվազագույն մակարդակը $b - 2-15\%$) և ներկայացված են Բեռնի կոնվենցիայի հավելված 4-ում ընդգրկված թիրախային և զբաղեցնում են զգալի տարածքներ կամ իրենցից ներկայացնում Էմերալդ տարածքում ընդգրկված կենսամիջավայրի շարունակությունը:
- Ստացված տվյալների հետագա վերլուծություն:
- Պոպուլյացիաների տարածքների բաշխում: Նոր տարածքների առանձնացում:
- Նոր տարածքների սահմանների քարտեզագրում:
- Ելնելով լավագույն փորձից և պահպանվող տարածքների սահմանագծման համար ընդունված մոտեցումներից իրականացվել է վերանայված և նոր առաջարկված տարածքների սահմանների բարելավում:
- Պատրաստել նոր առաջարկվող տարածքների նկարագիրը, քարտեզ, կատարել ուղղումներ և փոփոխություններ յուրաքանչյուր տարածքի համար:

Ինչ վերաբերում է տարածքների զբաղեցրած մակերեսներին, ապա ելնելով այն հանգամանքից որ որոշ Էմերալդ տարածքներ անհամեմատ մեծ էին և համարժեքորեն չէին ծածկում Բեռնի

կոնվենցիայի 4 և 6 բանաձևերում ընդգրկված թիրախային տեսակներն ու կենսամիջավայրերը, որանք վերագնահատվել և ուղղվել են:

Որոշ մեծ տարածքներ բաժանվել են ավելի փոքր մի քանի տարածքների հեռացնելով նաև բնակավայրերը, ենթակառուցվածքները և այլ տնտեսական տարածքները: Արդյունքում նոր/փոփոխված յուրաքանչյուր տարածք այժմ ունի հստակ պահպանվող օբյեկտի կարգավիճակ:

Շատ դեպքերում տարածքի սահմանները վերանայվել են տեղանքի եզրագծերը պայմանավորված բնակավայրերի, արդյունաբերական ձեռնարկությունների, լեռնահանքային արդյունաբերության և թիրախային օբյեկտներ չպարունակող գյուղատնտեսական հողերի տարածքից հանելու նպատակով:

Վերջնական փուլում տարածքի սահմանները «գտվել»՝ ապահովելով էկոհամակարգի ամբողջականությունը և անցկացնելով սահմանները հստակ բնական կամ տեղանքի այլ ուրվագծման բնութագրերով, օրինակ՝ ջրբաժաններ, գետեր, ճանապարհներ և լեռնաշղթաներ:

Առաջարկվող էմելարդ ցանցը կազմված է 30 տարածքներից, որոնք ընդգրկում են 707,739.22 հա (հանրապետության տարածքի 23.8%-ը): Այս տարածքները ամբողջությամբ կամ մասնակի համընկնում են 12 անտառտնտեսությունների (ներկայիս 17 անտառտնտեսություններից), 4 ազգային պարկերի, 2 պետական արգելոցների և 14 արգելավայրերի (ներկայիս 28 արգելավայրերից), ինչպես նաև 1 պահպանվող լանդշաֆտի և 1 նախատեսվող արգելավայրի (Տաթև) տարածքի հետ:

Ելնելով վերջնական կազմից որոշ տարածքների անվանումներ կամ փոխվել են կամ ավելացվել.

- «Գնիշիկ» անվանումը փոխվել է «Արփա» անվամբ, քանի որ տարածքի հիմնական մասը զբաղեցնող պահպանվող լանդշաֆտը կոչվում է Արփա:
- «Գորհայք» անվումը փոխվել է «Որոտան» անվամբ, քանի որ նոր տարածքը ընդգրկում է ոչ միայն Գորհայքը այլ նաև հարակից տարածքները:
- «Ուրց» և «Երախ» տարածքների անվանումները փոփոխվել են ելնելով լեռնաշղթաների անվանումներից, այն է՝ «Ուրցի լեռներ» և «Երախի լեռներ»:
- «Սյունիքի շիրյակ»-ը ներկայումս վերանվանվել է ըստ հիմնական թիրախային բուսատեսակի «Քաջվարդ»:
- «Թեքսար» և «Ոսկեպար» անվանումներով երկու նոր տարածքներ են ավելացվել:

Ելնելով վերը ներկայացված նպատակներից և խնդիրներից՝ ստորև ներկայացված է Հայաստանում նախկին և առաջարկվող (փոփոխված) էմելարդ տարածքների համեմատական աղյուսակը: Ինչպես նաև յուրաքանչյուր տարածքի համար պատրաստվել է նաև հիմնավորման տեքստ և բերված են վերանայված թիրախային տեսակների ու կենսամիջավայրերի ցուցակները:

Առաջարկվող (փոփոխված) և նախկին (հին) Էմերալդ տարածքների համեմատական աղյուսակ

Աղյուսակ 1. Հայաստանում առաջարկվող (փոփոխված) և նախկին (հին) Էմերալդ տարածքների ցանկը

Տարածքի ծածկագիրը	Տարածքի անվանումը	Մակերես, հա (նախկին ¹)	Մակերեսը, հա (առաջարկվող)	Տարածքի հավասարակշռություն և խաչաձև հղում (+ -)	Տեսակների քանակ (նախկին ²)	Տեսակների քանակ (առաջարկվող)	Կենսամիջավայրի քանակ (նախկին ³)	Կենսամիջավայրերի քանակ (առաջարկվող)	մեկնաբանություն
AM0000001	Խոսրովի անտառ	63,794.70	40,196.81	+ (աճ 13.07% առաջարկվող ևոր 3 տարածքների համար միասին)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 3 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 41 Կաթնասուններ – 11	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 3 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 40 Կաթնասուններ – 11	26	19	AM0000001 տարածքը (2016) բաժանվել է 3 ևոր առաջարկվող տարածքների՝ AM0000001 , AM0000024 և AM0000028
AM0000002	Սևան	489,839.78	156,321.48	- (նվազեցում 68.09%)	Բույսեր – 5 Անողնաշարավորներ – 2 Թռչուններ – 77 Կաթնասուններ – 7	Բույսեր – 4 Անողնաշարավորներ – 2 Թռչուններ – 79 Կաթնասուններ – 6	32	27	
AM0000003	Խոր Վիրապ	6,998.20	349.47	- (նվազեցում 10.7% ևոր առաջարկվող 2 տարածքների համար միասին)	Բույսեր – 1 Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 89 Կաթնասուններ – 9	Բույսեր – 1 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 38 Կաթնասուններ – 9	20	13	AM0000003 տարածքը (2016) բաժանվել է 2 ևոր առաջարկվող տարածքների՝ AM0000003 և AM0000025

¹ ըստ 2016 թվականի

² ըստ 2016 թվականի

³ ըստ 2016 թվականի

AM0000004	Արփի լիճ	56,035.50	25,346.71	- (նվազեցում - 54.8%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 1 Ձկներ - 3 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 51 Կաթնասուններ – 5	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 1 Ձկներ - 3 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 55 Կաթնասուններ – 5	19	19	
AM0000005	Իջևան	47,593.10	49,499.42	+ (աճ +4%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 3 Ձկներ - 0 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 24 Կաթնասուններ – 9	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 3 Ձկներ - 0 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 28 Կաթնասուններ – 9	32	27	
AM0000006	Ջաջուռ	1,711.20	3,057.40	+ (աճ +78,7%)	Բույսեր – 3 Անողնաշարավորներ – 1 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 26 Կաթնասուններ – 6	Բույսեր – 3 Անողնաշարավորներ – 1 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 26 Կաթնասուններ – 6	17	8	
AM0000007	Լոռվա լճեր	1,596.40	3,456.93	+ (աճ +116.5 %)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 3 Թռչուններ – 28 Կաթնասուններ – 4	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 3 Թռչուններ – 30 Կաթնասուններ – 4	15	14	
AM0000008	Քաջվարդ	274.40	37.54	- (նվազեցում 79.25% 2 Նոր առաջարկվող տարածքները միասին)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 2 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 21 Կաթնասուններ – 0	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 2 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 21 Կաթնասուններ – 0	8	6	AM0000008 տարածքը (2016) բաժանվել է 2 Նոր առաջարկվող տարածքների՝ AM0000008 և AM0000026
AM0000009	Ջերմուկ	35,015.00	33,045.29	- (նվազեցում 5.6%)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 1 Ձկներ - 3 Թռչուններ – 34 Կաթնասուններ – 14	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 1 Ձկներ - 3 Թռչուններ – 34 Կաթնասուններ – 14	28	27	
AM0000010	Արագած	9,446.70	21,237.53	+ (աճ +124.8 %)	Բույսեր – 2 Թռչուններ – 17 Կաթնասուններ – 1	Բույսեր – 2 Թռչուններ – 21 Կաթնասուններ – 3	9	8	
AM0000011	Դիլիջան	38,634.30	35,323.17	- (նվազեցում 8.6%)	Բույսեր – 2	Բույսեր – 2	29	29	

					Անողնաշարավորներ – 3 Ձկներ - 1 Թռչուններ – 42 Կաթնասուններ – 8	Անողնաշարավորներ – 4 Ձկներ - 1 Թռչուններ – 41 Կաթնասուններ – 9			
AM0000012	Արփա	30,300.10	27,187.74	- (նվազեցում 10.3%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 2 Ձկներ - 3 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 37 Կաթնասուններ – 14	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 2 Ձկներ - 3 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 37 Կաթնասուններ – 14	36	36	
AM0000013	Որոտան	4,056.70	3,231.41	- (նվազեցում - 20.3%)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 0 Թռչուններ – 26 Կաթնասուններ – 4	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 0 Թռչուններ – 38 Կաթնասուններ – 4	9	7	
AM0000014	Արևիք	60,804.70	56,114.08	- (նվազեցում -7.7%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 2 Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 4 Կաթնասուններ – 14	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 3 Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 39 Կաթնասուններ – 14	34	34	
AM0000015	Չանգեզուր	49,066.60	28,899.17	+ (աճ +11.8 % 2 նոր առաջարկվող տարածքները միասին)	Բույսեր – 3 Անողնաշարավորներ – 3 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 33 Կաթնասուններ – 12	Բույսեր – 0 Անողնաշարավորներ – 2 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 32 Կաթնասուններ – 11	39	12	AM0000015 տաչաճքը (2016) բաժանվել է 2 նոր առաջարկվող տարածքների՝ AM0000015 և AM0000027
AM0000016	Տաթև	14,873.10	12,699.32	- (նվազեցում - 14.6%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 2 Ձկներ - 3 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 32 Կաթնասուններ – 12	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 2 Ձկներ - 3 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 32 Կաթնասուններ – 12	26	24	
AM0000017	Մեծամոր	26,427.30	10,186.12	- (նվազեցում - 61.5%)	Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 76 Կաթնասուններ – 6	Ձկներ - 4 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 76 Կաթնասուններ – 6	15	18	

AM0000018	Խնձորեսկ	3,425.70	3,456.97	+ (աճ +0.9%)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 2 Թռչուններ – 28 Կաթնասուններ – 13	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 2 Թռչուններ – 29 Կաթնասուններ – 13	20	20	
AM0000019	Վանանդ	8,222.30	20,475.54	+ (աճ +149%)	Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 38 Կաթնասուններ – 4	Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 38 Կաթնասուններ – 4	13	13	
AM0000020	Ախուրյան	8,389.70	7,586.46	- (նվազեցում -9.6%)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 1 Ձկներ - 4 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 57 Կաթնասուններ – 4	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 1 Ձկներ - 4 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 57 Կաթնասուններ – 4	7	7	
AM0000021	Կովկասյան Մրտավարդ	16,191.10	15,607.00	- (նվազեցում -3.6%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 0 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 22 Կաթնասուններ – 8	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 2 Սողուններ – 0 Թռչուններ – 22 Կաթնասուններ – 7	14	14	
AM0000022	Արայի լեռ	4,676.70	4,073.72	- (նվազեցում - 12.9%)	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 0 Ձկներ - 0 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 36 Կաթնասուններ – 7	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 0 Ձկներ - 0 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 37 Կաթնասուններ – 7	15	15	
AM0000023	Դեբեդ	56,346.40	57,360.59	+ (աճ +1.8%)	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 0 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 39 Կաթնասուններ – 8	Բույսեր – 2 Անողնաշարավորներ – 3 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 39 Կաթնասուններ – 8	22	22	
AM0000024	Ուրցի լեռներ		19,214.41		-	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 1 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 38 Կաթնասուններ – 9	-	11	Խոսրովի անտառի Նախկին մաս
AM0000025	Արմաշ		5,902.58		-	Ձկներ - 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 89	-	11	Խոսրովի անտառի Նախկին մաս

						Կաթնասուններ – 8			
AM0000026	Ճահճային կրիայի տարածք		18.61		-	Անողնաշարավորներ – 2 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 21 Կաթնասուններ – 4	-	6	Նախկին անանցանելի շիբլյակի մաս
AM0000027	Շիկահող		25,946.81		-	Բույսեր – 3 Անողնաշարավորներ – 4 Սողուններ – 2 Թռչուններ – 33 Կաթնասուններ – 12	-	37	Չանգեզուրի Նախկին մաս
AM0000028	Երախի լեռներ		12,720.97		-	Սողուններ – 1 Թռչուններ – 16 Կաթնասուններ – 3	-	5	Խոսրովի անտառի Նախկին մաս
AM0000029	Թեքսար		11,381.29		-	Բույսեր – 1 Անողնաշարավորներ – 10 Թռչուններ – 31 Կաթնասուններ – 11	-	16	Նոր առաջարկվող տարածք
AM0000030	Ոսկեպար		17,804.68		-	Բույսեր – 0 Անողնաշարավորներ – 3 Ձկներ - 0 Սողուններ – 1 Թռչուններ – 25 Կաթնասուններ – 8	-	10	Նոր առաջարկվող տարածք
Ընդհանուր մակերես		1033719.68	707,739.22	- (նվազում 31.5%)	Բույսեր – 8 Անողնաշարավորներ – 8 Ձկներ - 4 Սողուններ – 3 Թռչուններ – 109 Կաթնասուններ – 16	Բույսեր – 8 Անողնաշարավորներ – 9 ⁴ Ձկներ - 4 Սողուններ – 3 Թռչուններ – 109 Կաթնասուններ – 16	65	64 ⁵	

⁴ Cerambyx cerdo տեսակը ավելացվել է Հայաստանում հանդիպող անվողնաշարավորների ցանկին առաջին անգամ:

⁵ E1.83 կենսամիջավայրը հանվել Հայաստանում ներկայացված կենսամիջավայրերի ցանկից, քանի որ ըստ վերջին ուսումնասիրությունների այն չի հանդիպում Հայաստանի տարածքում:

Յուրաքանչյուր Էմերալդ տարածքի համար առաջարկվող փոփոխությունների հիմնավորում

AM0000001 «Խոսրովի անտառ»

Նախկին տարածքը (2016) առաջարկվում է բաժանել երեք (3) նոր տարածքների (առաջարկվող երեք տարածքները միասին կապահովեն մակերեսի 13.07 տոկոս աճ), Խոսրովի անտառ, Ուրցի լեռներ և Երախի լեռներ (ստորև առանձին են նկարագրվում): Տարածքների վերանայման ընթացքում առանձին հատվածներ, որտեղ բացակայում էին թիրախային տեսակներն ու կենսամիջավայրերը հանվել են: Դրանք հիմնականում առաջարկվող նոր տարածքների միջև գտնվող հատվածներն են և ընդգրկում են բնակավայրեր, դաշտեր, պտղատու և խաղողի այգիներ, ինչպես նաև երկրաբանական հետախուզման համար տրամադրված տարածքներ: Ի լրումն Խոսրովի անտառին ավելացվել է Երանոս լեռն՝ իր հարակից տարածքներով:

Թիրախային բոլոր կենսամիջավայրերը, բացառությամբ C2.18 կենսամիջավայրի, ներկայացվում են երեք նոր տեղամասերում միասին և ավելացվել են 2 նոր կենսամիջավայր (E6.2 և F6.8):

Առաջարկվող նոր տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը բերվում է ստորև:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 58 (AM0000001)

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Dactylorhiza chuhensis</i> և <i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	3	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> և <i>Coenagrion ornatum</i>
Սողուններ	2	<i>Testudo graeca</i> և <i>Mauremys capsica</i>

Թռչուններ	40	<i>Accipiter brevipes, Aegolius funereus, Aegypius monachus, Alcedo atthis, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Aquila clanga, Aquila heliaca, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Bubo bubo, Bucanetes githagineus, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Caprimulgus europaeus, Ciconia ciconia, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Coracias garullus, Dendrocopos syriacus, Emberiza hortulana, Falco biarmicus, Falco naumanni, Falco peregrinus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Hieraaetus pennatus, Lanius collurio, Lanius minor, Lullula arborea, Luscinia svecica, Melanocorypha calandra, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Pernis apivorus, Pyrrhocorax pyrrhocorax և Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	11	<i>Canis lupus, Capra aegagrus, Lutra lutra, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Panthera pardus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus mehelyi, Ursus arctos և Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 19 (AM000001)

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.3411	Փոքր ջրամբարներում ջրային գորտնուկների համակեցություններ
C1.4	Մշտական դիստրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.1B	Գետերի և աղբյուրների էվտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.4	Ցամաքաջրային կամ քարացած ջրամբարների տեսակներով
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.3	Միջերկրածովյան գետամերձ անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ

AM0000002 «Սևան»

Տարածքի էական նվազում է (նվազում 68.09 տոկոսով) սահմանների վերանախագծման արդյունքում, քանի որ տարածքը համընկնում էր մարզի վարչական սահմանների հետ՝ ներառելով Սևանա լճի ամբողջ ավազանը (լճի հետ միասին): Վերանայված առաջարկով շեշտը դրված է այն տարածքների վրա որտեղ հանդիպում են թիրախային տեսակները և կենսամիջավայրերը, այդ թվում նաև Սևան ազգային պարկի տարածքը, Սևանի և Արեգունու լեռնաշղթաները, որտեղ տարածված են գիհուտները և մնացորդային կաղնուտները, ինչպես նաև ամենակարևոր գետերը վերնում՝ թիրախային խոնավ տարածքները ծածկելու համար:

Այս տարածքը չի ընդգրկում Գեղամա լեռնաշղթայի տարածքները, որտեղ հանդիպում է միակ թիրախային բուսատեսակը (*Saxifraga hirculus*), որն աճում է ալպյան գոտում: Այնուամենայնիվ այս տեսակի պոպուլյացիայի զգալի մասը (ավելի քան 75%) աճում է Արագած լեռան վրա և ընդգրկված է AM0000010 «Արագած» տարածքում:

Փոփոխություններ են կատարվել թիրախային տեսակների ցանկում: Հանվել են *Marmaronetta angustirostris* թռչնատեսակը քանի որ մշտապես չի հանդիպում այս տարածքում և ավելացվել են երեք նոր տեսակներ՝ *Phalacrocorax pygmaeus*, *Porphyrio porphyrio* և *Tetrax tetrax*: Կաթնասուններից հանվել է *Capra aegagrus* տեսակը:

Թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկից հեռացվել են C1.1, C2.224, C2.25, E1.11 և E1.83⁶ կենսամիջավայրերը:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 92

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	4	<i>Dactylorhiza chuhensis</i> , <i>Echium russicum</i> , <i>Ligularia sibirica</i> , <i>Echium russicum</i> և <i>Ligularia sibirica</i>
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Maculinea nausithous</i>
Թռչուններ	79	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Ardeola ralloides</i> , <i>Aythya nyroca</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Burhinus oedipnemus</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Charadrius alexandrinus</i> , <i>Chlidonias hybridus</i> , <i>Chlidonias leucopterus</i> , <i>Chlidonias niger</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Cygnus bewickii</i> , <i>Cygnus cygnus</i> , <i>Egretta alba</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco cherrug</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco</i>

⁶ Միջերկրածովային լեռնային Փայլասենի ցղվածի (*Nardus stricta*) համակեցությունները հանվում է: Վերջին հետազոտությունների համաձայն՝ այս կենսամիջավայրը Հայաստանում չի հանդիպում:

		<i>naumanni, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Ficedula parva, Ficedula semitorquata, Gallinago media, Glareola nordmanni, Glareola pratincola, Grus grus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Haliaeetus albicilla, Hieraaetus pennatus, Himantopus himantopus, Ixobrychus minutus, Lanius collurio, Lanius minor, Larus genei, Larus minutus, Limosa lapponica, Luscinia svecica, Melanocorypha calandra, Mergellus albellus, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Nycticorax nycticorax, Pandion haliaetus, Pelecanus crispus, Pelecanus onocratulus, Pernis apivorus, Phalacrocorax pygmaeus, Phalaropus lobatus, Philomachus pugnax, Phoenicopterus ruber, Platalea leucorodia, Plegadis falcinellus, Pluvialis apricaria, Porphyrio porphyrio, Porzana porzana, Pyrrhocorax pyrrhocorax, Recurvirostra avosetta, Sterna caspia, Sterna hirundo, Tadorna ferruginea, Tetrax tetrax, Tringa glareola և Xenus cinereus</i>
Կաթնասուններ	6	<i>Canis lupus, Lutra lutra, Lynx lynx, Myotis emarginatus, Ursus arctos, Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 27

Կոդ	Կենսամիջավայր
C1.25	Մեզոֆիտ ջրամբարների ստորջրյա գորգեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.33	Էվտրոֆային ջրամբարների արմատակալած ստորջրյա բուսականություն
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.4	Ցամաքաջրային կամ քարացած ջրամբարների տեսակներով
C3.51	Եվրո-սիբիրական ցածրաձ, միամյա ցամաքային ճմակալած համակեցություններ
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D2.3	Անցումային ճահիճներ և ճահճուտներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E5.5	Մերձալպյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
F5.13	Գիհու տումիլյարներ
F7	Բարձրկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ

G1.A7	Մև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000003 «Խոր Վիրապ»

Նախկին տարածքը (2016թ.) բաժանվել է 2 նոր տարածքի (2 տարածքը միասին նվազեցում - 10.7%)՝ «Խոր Վիրապ» and «Արմաշ»: Այս 2 տարածքների արանքում գտնվող հատվածը զբաղեցնում են բնակավայրեր և գյուղատնտեսական նշանակության հողեր (դաշտեր, պտղատու և խաղողի այգիներ), որոնք չեն ընդգրկում թիրախային տեսակներ և կենսամիջավայրեր, ինչի համար էլ հեռացվել են նոր տարածքներից:

Թիրախային տեսակների ցանկում այս տարածքի համար կատարվել են հետևյալ փոփոխությունները: Ցանկից հանվել են հետևյալ թռչնատեսակները՝ *Aquila clanga*, *Aquila heliaca*, *Aquila nipalensis*, *Aquila pomarina*, *Circaetus gallicus*, *Circus cyaneus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Falco biarmicus*, *Falco columbarius*, *Falco naumanni* և *Falco vespertinus*: Ավելացվել են որոշ նոր տեսակներ՝ *Pelecanus onocrotalus* և *Plegadis falcinellus*:

Պետք է նշել, որ բոլոր թռչնատեսակները որոնք ներկայացված չեն այս տարածքում, ինչպես նաև թիրախային տեսակներն այլ խբերից հանդիպում են «Արմաշ» նոր տարածքում (նկարագրությունը տե՛ս ստորև): Միասնական թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկից հանվել են նախկինում նշված 2 կենսամիջավայրեր (C1.3411 և E5.4):

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 50

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Microcnemum coralloides</i> ssp. <i>Anatolicum</i>
Սողուններ	2	<i>Mauremys caspica</i> և <i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	38	<i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Ardeola ralloides</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Aythya nyroca</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Chlidonias leucopterus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Egretta alba</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Gallinago media</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Larus genei</i> , <i>Larus minutus</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Marmaronetta angustirostris</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Pelecanus onocrotalus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Phalacrocorax pygmaeus</i> , <i>Plegadis falcinellus</i> , <i>Porzana porzana</i> , <i>Porzana parva</i> , <i>Porzana pusilla</i> , <i>Tadorna ferruginea</i> և <i>Tringa glareola</i>
Կաթնասուններ	9	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythi</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Rhinolophus blasii</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> և <i>Rhinolophus hipposideros</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 13

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.4	Մշտական դիստրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C3.4	Ցամաքաջրային կամ քարացած ջրամբարների տեսակներով
C3.51	Եվրո-սիբիրական ցածրաձ, միամյա ցամաքային ճմակալած համակեցություններ
D2.3	Անցումային ճահիճներ և ճահճուտներ
D6.1	Ցամաքային աղակալված ճահիճներ
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E6.2	Ցամաքային աղակալված տափաստաններ
F6.8	Քսերո-հալոֆիտային թփերի մացառուտներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ և թավուտներ

AM0000004 «Արփի լիճ»

Նախկին տարածքը (2016թ.) նվազել է (54.8 տոկոսով նվազեցում)՝ տարածքից հանելով բնակավայրերը և վարելահողերը, թողնելով Արփի լիճ ազգային պարկի տարածքը և հարակից սարերի լանջերին խոտածածկ տարածքները, որտեղ հանդիպում են թիրախային տեսակները և կենսամիջավայրերը:

Թիրախային բոլոր տեսակների և միջավայրի նախկին կազմը մնացել է անփոփոխ և ավելացվել են թիրախային 4 թռչնատեսակներ՝ *Aquila clanga*, *Circaetus gallicus*, *Ficedula parva* և *Ficedula semitorquata*-ն:

Թիրախային կենսամիջավայրերը մնացել են անփոփոխ:

Առաջարկվող տարածքի թիրախային տեսակները և կենսամիջավայրերը ներկայացվում են ստորև:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 62

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Ligularia sibirica</i> , <i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	1	<i>Maculinea nausithos</i>
Ձկներ	3	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> և <i>Sabajelnipia aurata</i>
Թռչուններ	55	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila clanga</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Ardeola ralloides</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Aythya nyroca</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco cherrug</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gallinago media</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Larus genei</i> , <i>Limosa lapponica</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Pelecanus crispus</i> , <i>Pelecanus onocrotalus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrhacorax pyrrhocorax</i> , <i>Recurvirostra avosetta</i> , <i>Sterna hirundo</i> , <i>Tadorna ferruginea</i> , <i>Tringa glareola</i> և <i>Xenus cinereus</i>
Վաթնասուններ	5	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Ursus arctos</i> և <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 19

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.25	Մեզոֆիտ ջրամբարների ստորջրյա գորգեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն

C1.3411	Փոքր ջրամբարներում ջրային գորտնուկների համակեցություններ
C2.18	Հիմնական հոսանքների թթվային օլիգոտրոֆ բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
D2.3	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E3.5	Խոնավ օլիգոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E5.5	Մերձալպյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ

AM0000005 «Իջևան»

Տարածքը փոքր-ինչ մեծացել է (4 տոկոս աճ) նախկին տարածքի համեմատ (2016 թվական): Տարածքում ընդգրկվել են բացի անտառներից նաև մարգագետինները, որը հնարավորություն է ստեղծում զգալիորեն նպաստել որոշ ողնաշարավոր և բուսական տեսակների պահպանությանը: Բացի այդ այս տարածքների ընդգրկումը հետագայում նպաստելու է նաև անտառների և արոտավայրերի բազմաֆունկցիոնալ կառավարմանը:

Թիրախային տեսակների նախկին ցանկը մնացել է անփոփոխ և ավելացվել են նաև հետևյալ թռչնատեսակները՝ *Aegypius monachus* (կանոնավոր այցելու), *Aquila nipalensis*, *Circus macrourus* և *Falco naumanni* (կանոնավոր չու գարնանը/աշնանը):

Թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկից հանվել են C1.32, C2.1B, C2.33, C2.34, G1 և A.4 կենսամիջավայրերը և ավելացվել է E3.5 կենսամիջավայրը:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 44

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> և <i>Steveniella satyrioides</i>
Անողնաշարավորներ	3	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> և <i>Rosalia alpine</i>
Սողուններ	2	<i>Emys orbicularis</i> և <i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	28	<i>Aegypius monachus</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus gallicus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> և <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	9	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 27

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.26	Կարբոնատներով հարուստ օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.4	Ցամաքաջրային կամ քարացած ջրամբարների տեսակներով
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
E5.5	Մերձալպյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.22	Կաղնե-հացե-թեղային խառը անտառներ խոշոր գետերի հունների մոտ
G1.6	Հաճարկուտներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H1	Քարանձավներ
H2.4	Կրաքարային կամ ուլտրահիմնական բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրահիմնական ժայռեր

AM0000006 «Չաշու»

Տարածքը զգալիորեն մեծացել է (աճ +78,7%): Դրա պատճառը Շիրակի լեռնաշղթայի ամբողջ անտառային հատվածների ընդգրկումն է: Այս փոփոխությունները թույլ կտան ապահովել թիրախային կենսամիջավայրերի ավելի լավ ներակայացվածություն, ինչպես նաև ապահովել թիրախային տեսակների պահպանությունը:

Թիրախային կենսամիջավայրերը և տեսակերը մնացել են անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 36

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	3	<i>Dracocephalum austriacum, Echium russicum, Ligularia sibirica</i>
Անողնաշարավորներ	1	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i>
Թռչուններ	26	<i>Accipiter brevipes, Aquila chrysaetos, Aquila heliaca, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Bubo bubo, Buteo rufinus, Caprimulgus europaeus, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Crex crex, Emberiza hortulana, Falco naumanni, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Hieraaetus pennatus, Lanius collurio, Lullula arborea, Luscinia svecica, Milvus migrans, Pandion haliaetus, Pernis apivorus և Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
Վաթնասուններ	6	<i>Canis lupus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum, Ursus arctos և Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 8

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.19	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E3.4	Թաց և խոնավ եվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.4	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ
F7	Բարձրկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
H2.4	Կրաքարային կամ ուլտրախիմնական բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրախիմնական ժայռեր

AM0000007 «Լոռվա լճեր»

Այս տարածքը զգալիորեն ավելացրել է իր մակերեսը (աճ +116.5 %): Պետք է նշել, որ Էմելարդ ցանցի տվյալների բազայում (2016) AM0000007 «Լոռվա լճեր» տարածքի քարտեզագրական ֆայլը (shp file) սխալ է և ցույց է տալիս շատ ավելի մեծ տարածք քան պետք է լիներ (20,906 հա 1,596.4 հա-ի փոխարեն): Սա բացառապես սահմանների քարտեզագրական սխալ է տեղեկատվական բազայում և ուղղված է ներկայիս առաջարկում: Միայն shp ֆայլից (Site Display in sdf) բացի sdf ֆայլի կապակցությամբ տրամադրված ներկայիս տեղեկատվությունը ճիշտ է:⁷

Ներկայիս առաջարկվող տարածքը ընդգրկում է Լոռվա սարահարթի բոլոր մեծ լճերն ու ջրամբարը: Տարածքի ընդլայնումը թույլ կտա բարելավել թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի պահպանությունը: Սահմանների փոփոխման ժամանակ տարածքից դուրս են թողնվել գյուղատնտեսական հողերը և օդանավակայանի տարածքը:

Թիրախային տեսակներին ավելացվել են ևս 2 թռչնատեսակներ՝ *Cygnus cygnus*, որը ձմռանն է այցելում, և *Tadorna ferruginea*, որը կանոնավոր կերպով է հանդիպում:

Թիրախային կենսամիջավայրերը մնացել են անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 38

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	3	<i>Leucorrhinia pectoralis</i> , <i>Maculinea nausithous</i> և <i>Vertigo angustior</i>
Թռչուններ	30	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Cygnus cygnus</i> , <i>Egretta alba</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Gallinago media</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Tadorna ferruginea</i> և <i>Tringa glareola</i>
Կաթնասուններ	4	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> և <i>Myotis blythii</i>

⁷ <https://natura2000.eea.europa.eu/Emerald/SDF.aspx?site=AM0000007>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 14

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.224	Utricularia vulgaris լողացող գաղութներ
C1.225	Սալվինիայի գերակայությամբ համակեցություններ
C1.25	Մեզոֆիտ ջրամբարների ստորջրյա գորգեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.33	Էվտրոֆային ջրամբարների արմատակալած ստորջրյա բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.4	Ցամաքաջրային կամ քարացած ջրամբարների տեսակներով
D2.3	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ Էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ Էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E3.5	Խոնավ օլիգոտրոֆ խոտային համակեցություններ

AM0000008 «Քաջվարդ»

Տարածքը (նախկինում անանցանելի շիբլյակ) բաժանվել է երկու նոր տարածքների (2 տարածքը միասին նվազեցում - 79.25%)՝ AM0000008 «Քաջվարդ» և AM0000026 «Ճահճային կրիայի տարածք»։ Ըստ էության այս տարածքը առանձնացված է 1 թիրախային բուսատեսակի՝ Հայաստանում *Paeonia tenuifolia* պահպանության համար։ Ներկայիս տարածքի սահմանները օպտիմիզացված են և ներառում են ճշգիրտ կերպով այն տարածքները, որտեղ այս թիրախային տեսակներն են աճում։ Թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի ներկայացվածությունը նախկինում շատ փոքր էր (ընդհանուր տարածքի և թվի իմաստով ավելի ցածր տոկոս)։

Նախկինում հանդիպող բոլոր տեսակները ներկայացված են 2 նոր տարածքներում։

Թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկից հանվել է F3.247 և ավելացվել են C1.32 և C1.4 երկու նոր կենսամիջավայրերը (տե՛ս նաև also AM0000026)։

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը։

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 24

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Քաջվարդ tenuifolia</i>
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> և <i>Cerambyx cerdo</i>
Թռչուններ	21	<i>Accipiter brevipes, Aquila chrysaetos, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Bubo bubo, Buteo rufinus, Caprimulgus europaeus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Coracias garullus, Falco peregrinus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Hieraaetus pennatus, Lanius collurio, Lullula arborea, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Pernis apivorus</i> և <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 6

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F7	Բարձրկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000009 «Ջերմուկ»

2016 թվականին տարածքը ձևավորվել էր Բնության համաշխարհային հիմնադրամի (WWF) պլանավորմամբ և առաջարկով ներկայացված ազգային պարկի տարածքին համահունչ: Իսկ նոր տարածքի սահմանները փոքր ինչ փոփոխվել են (5.6% նվազեցում) 2016 թվականի համեմատ որոշ տարածքներ հանելու և ավելացնելու արդյունքում:

Մի կողմից տարածքից հանված հատվածներում կարող են հանդիպել որոշ թիրախային լայնորեն տարածված տեսակներ ինչպիսիք են՝ *Buteo rufinus*, *Emberiza hortulana*, and *Lanius collurio*), սակայն այդ տեսակներում կարող է ներկայացված լինել նրանց պոպուլյացիայի 1%-ից պակաս:

Մյուս կողմից էլ նոր ավելացված հատվածները հանդիսանում են կենսամիջավայր *Capra aegagrus* տեսակի համար, ինչպես նաև սնման և բնադրման տարածքներ են բազմաթիվ թռչնատեսակների համար՝ *Anthus campestris*, *Aquila chrysaetos*, *Aquila pomarina*, *Buteo rufinus*, *Emberiza hortulana*, *Gypaetus barbatus*, *Hieraaetus pennatus*, and *Lanius colurio*:

Թիրախային տեսակների նախկին կազմը մնացել է անփոփոխ: Թիրախային կենսամիջավայրերից հանվել է E1.83 կենսամիջավայրը:⁸

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 53

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	1	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i>
Ձկներ	3	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> և <i>Sabanejewia aurata</i>
Թռչուններ	34	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco cherrug</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Porzana porzana</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> , <i>Sterna hirundo</i> , <i>Sylvia nisoria</i> և <i>Tringa glareola</i>
Կաթնասուններ	14	<i>Canis lupus</i> , <i>Capra aegagrus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus mehelyi</i> , <i>Ursus arctos</i> և <i>Vormela peregusna</i>

⁸ E1.83 «Միջերկրածովյան-լեռնային Nardus stricta մարգագետինների» կենսամիջավայրը հանվել է: Վերջին հետազոտությունների համաձայն՝ այն Հայաստանում չի հայտնաբերվել:

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 27

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.1	Մշտական օլիգոտրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.19	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D2.3	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H1	Քարանձավներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000010 «Արագած»

Այս տարածքը զգալիորեն ընդլայնվել է (աճ +124.8 %)՝ ընդգրկելով ոչ միայն Արագածի ալպյան արգելավայրը այլ նաև հարակից լանջերն ու կիրճերը, ինչը հնարավորություն է ստեղծել այս տարածքում ընդգրկել *Saxifraga hirculus* թիրախային բուսատեսակի գրեթե ամբողջ պոպուլյացիան, ինչպես նաև թիրախային բազմաթիվ թռչունների բնադրման և սնման վայրերը:

Թիրախային տեսակների նախկին ցանկում ներկայացվում են նախկինում բոլոր ներկայացվածները և որոշ լրացումներ են կատարվել. թռչունների ցանկում ավելացվել է 4 նոր թռչնատեսակ՝ *Anthus campestris*, *Aquila heliaca*, *Aquila clanga* և *Bubo bubo*, իսկ կաթնասունների ցանկում՝ 2 կաթնասուն՝ *Vormela peregusna* և *Myotis blythii*:

Թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկից հանվել է E1.83⁹ կենսամիջավայրը:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 26

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> , <i>Saxifraga hirculus</i>
Թռչուններ	21	<i>Aegypius monachus</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila clanga</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	3	<i>Canis lupus</i> , <i>Myotis blythii</i> և <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 8

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.1	Մշտական օլիգոտրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

⁹ E1.83 «Միջերկրածովյան-լեռնային *Nardus stricta* մարգագետինների» կենսամիջավայրը հանվել է: Վերջին հետազոտությունների համաձայն՝ այն Հայաստանում չի հայտնաբերվել:

AM0000011 «Դիլիջան»

Տարածքի սահմանները չնչին նվազել է (նվազեցում 8.6 տոկոս)՝ ընդգրկելով միայն Դիլիջան ազգային պարկի տարածքը և տարածքից հանելով բնակավայրերը և ենթակառուցվածքները, որտեղ բացակայում են թիրախային տեսակները և կենսամիջավայրերը:

Թիրախային տեսակների ցանկում կատարվել են հետևյալ փոփոխությունները՝ կաթնասունների ցանկում ընդգրկվել է *Miniopterus schreibersii* տեսակը, իսկ անողնաշարավորների ցանկում ընդգրկվել է *Maculinea nausithous* տեսակը և թռչունների ցանկից դուրս է մնացել *Acrocephalus melanopogon* տեսակը:

Թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվ՝ 58

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> և <i>Ligularia sibirica</i>
Անողնաշարավորներ	4	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Maculinea nausithous</i> , <i>Rosalia alpina</i>
Ձկներ	1	<i>Sabanejewia aurata</i>
Թռչուններ	41	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Aquila clanga</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco cherrug</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	9	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվ՝ 29

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն

C2.1B	Գետերի և աղբյուրների էվտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.26	Կարբոնատներով հարուստ օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D2.3	Անցումային ճահիճներ և ճահճուտներ
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E3.5	Խոնավ օլիգոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
E5.5	Մերձալպյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.22	Կաղնե-հացե-թեղային խառը անտառներ խոշոր գետերի հունների մոտ
G1.6	Հաճարկուտներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G1.A4	Կիրճերի և լանջերի անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.4E	Պոնտո-կովկասյան սոճուտներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ

AM0000012 «Արփա»

Այս տարածքի (նախկինում «Գնիշիկ») սահմանները ենթարկվել են չնչին փոփոխության (տարածքի նվազեցում -10.3%)՝ հիմնականում ընդգրկելով Արփա պահպանվող լանդշաֆտը: Սակայն սահմանների փոփոխությունը չի ազդել տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի քանակի վրա:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 59

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Dactylorhiza chuhensis</i> և <i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> և <i>Pseudophilotis bavius</i>
Ձկներ	3	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> , <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	1	<i>Mauremys caspica</i>
Թռչուններ	37	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> , <i>Sylvia nissoria</i>
Կաթնասուններ	14	<i>Canis lupus</i> , <i>Capra aegagrus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Panthera pardus</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus mehelyi</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 36

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.3411	Փոքր ջրամբարներում ջրային գորտնուկների համակեցություններ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.19	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.1B	Գետերի և աղբյուրների էվտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.26	Կարբոնատներով հարուստ օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն

C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.34	Դանդաղ հոսող գետերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E3.5	Խոնավ օլիգոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E4.4	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H1	Քարանձավներ
H2.4	Կրաքարային կամ ուլտրահիմնական բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H2.6	Կրաքարային կամ ուլտրահիմնական տաք լանջերի քարացրոններ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրահիմնական ժայռեր
H3.511	Կրաքարային քարքարոտ մակերեսներ

AM0000013 «Որոտան»

Այս տարածքը (նախկինում «Գորհայք») որոշակի կերպով նվազել է (տարածքի նվազեցում՝ 20.3%-ի չափով), սահմանները փոփոխվել են՝ նպատակ ունենալով ապահովել թիրախային որոշ թռչնատեսակների և չղջիկների կենսամիջավայրերի ավելի լավ ներկայացվածություն:

Նախկինում հիշատակվող տեսակները հիշատակվում են թիրախային տեսակների ցանկում, ինչպես նաև ավելացվել են 12 նոր թռչնատեսակներ՝ *Anthus campestris*, *Aquila nipalensis*, *Asio flammeus*, *Bubo bubo*, *Chlidonias leucopterus*, *Ciconia nigra*, *Egretta alba*, *Egretta garzetta*, *Falco peregrinus*, *Lanius minor*, *Melanocorypha calandra* և *Tadorna ferruginea*:

Կենսամիջավայրերի ցանկից հանվել են D5.2, E3.5 և E4.3 կենսամիջավայրերը և ավելացվել է G1.11 կենսամիջավայրը:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 43

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Թռչուններ	38	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Chlidonias leucopterus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Egretta alba</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Porzana porzana</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> , <i>Sterna hirundo</i> , <i>Tadorna ferruginea</i> և <i>Tringa glareola</i>
Կաթնասուններ	4	<i>Canis lupus</i> , <i>Myotis blythi</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> և <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 7

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000014 «Արևիք»

Այս տարածքի սահմանները ենթարկվել են չնչին փոփոխության (մակերեսի նվազեցում -7,7%) ելնելով թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի ներկայությունից կամ բացակայությունից՝ սահմանափակվելով Արևիք ազգային պարկի տարածքով և նոր տարածքում չեն ընդգրկվել բնակավայրերը ու հանքարդյունաբերական տարածքները:

Թիրախային տեսակներից հանվել են երկու թռչնատեսակներ՝ *Pelecanus onocrotalus* և *Oenanthe pleschanka* (չեն հանդիպում այս տարածքում) թռչնատեսակները և անողնաշարավորների ցանկում ավելացվել է 1 անողնաշարավոր՝ *Vertigo moulinsiana*:

Թիրախային կենսամիջավայրերի թիվը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 6

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> , <i>Stevaniella satyrioides</i>
Անողնաշարավորներ	3	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Vertigo moulinsiana</i>
Ձկներ	4	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> , <i>Rhodeus sericeus amarus</i> , <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	2	<i>Mauremys caspica</i> , <i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	39	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardeola ralloides</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Porphyrio porphyrio</i> , <i>Pyrhacorax pyrrhacorax</i> , <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	15	<i>Canis lupus</i> , <i>Capra aegagrus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Panthera pardus</i> , <i>Rhinolophus blasii</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 34

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.1B	Գետերի և աղբյուրների էվտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի էվտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.34	Դանդաղ հոսող գետերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E3.5	Խոնավ օլիգոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F6.8	Քսերո-հալոֆիտային թփերի մացառուտներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.3	Միջերկրածովյան գետամերձ անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H2.5	Թթվային սիլիցիումային տաք լանջերի քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000015 «Զանգեզուր»

Նախկին «Զանգեզուր» տարածքը (2016թ.) բաժանվել է 2 նոր տարածքների (2 տարածքը միասին ունեն +11.8 % աճ):

Բնակավայրերը, ենթակառուցվածքները և հանքարդյունաբերության զբաղեցրած տարածքները չեն ընգրկվել նոր տարածքում:

Տարածքի նախկին ցանկում հանդիպող թիրախային բոլոր տեսակները և կենսամիջավայրերը դեռևս ներկայացված են 2 նոր տարածքներում: Բացի այդ թիրախային տեսակների ցանկում ավելացվել են մի քանի նոր թռչնատեսակներ՝ *Aquila clanga*, *Aquila heliaca* և *Crex crex* (տարածքում դիտարկվում է կանոնավոր կերպով) «Զանգեզուր» տարածքում և *Aegolius funereus* և *Aquila nipalensis* (որ հանդիպում են տարածքում) «Շիկահող» տարածքում, ինչպես նաև անողնաշարավոր, այն է՝ *Coenagrion ornatum*-ն է ավելացվել «Շիկահողի» ցանկում: Թիրախային կենսամիջավայրերի միասնական ցանկից դուրս է մնացել E1.83¹⁰ կենսամիջավայրը:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 45 (AM0000015)

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> և <i>Coenagrion ornatum</i>
Թռչուններ	32	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila clanga</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrhacorax pyrrhocorax</i> և <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	11	<i>Canis lupus</i> , <i>Capra aegagrus</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Panthera pardus</i> , <i>Rhinolophus blasii</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> և <i>Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը: 12 (AM0000015)

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.1	Մշտական օլիգոտրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն

¹⁰ E1.83 կենսամիջավայրը հանվել Հայաստանում ներկայացված կենսամիջավայրերի ցանկից, քանի որ ըստ վերջին ուսումնասիրությունների այն չի հանդիպում Հայաստանի տարածքում:

C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
H2.5	Թթվային սիլիցիումային տաք լանջերի քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000016 «Տաթև»

Այս տարածքի սահմանները ենթարկվել են չնչին փոփոխության (մակերեսի նվազեցում -14.6%)՝ տարածքից հանելով բնակավայրերը և ենթակառուցվածքները, որտեղ բացակայում են թիրախային տեսակներն ու կենսամիջավայրերը:

Նախկին թիրախային տեսակների թիվը մնացել է անփոփոխ:

Կենսամիջավայրերի ցանկից դուրս են մնացել C1.1 և E1.83 կենսամիջավայրերը:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 52

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> , <i>Steveniella satyrioides</i>
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i>
Ձկներ	3	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> , <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	1	<i>Mauremys capsica</i>
Թռչուններ	32	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> , <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	12	<i>Canis lupus</i> , <i>Capra aegagrus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Panthera pardus</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 24

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ եվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ

E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000017 «Մեծամոր»

Նախկին տարածքը զգալիորեն կրճատել է իր մակերեսը (նվազեցում -61.5 տոկոս), դուրս թողնելով ջրաճահճային տարածքները, բնակավայրերը և գյուղատնտեսական հողերը (դաշտեր, պտղատու և խաղողի այգիներ):

Նախկինում ներկայացված թիրախային տեսակների թիվը մնացել է անփոփոխ:

Թիրախային կենսամիջավայրերի նախկին ցանկը մնացել է անփոփոխ և ավելացվել են նոր կենսամիջավայրեր՝ C1.33, C2.33 և D5.2:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 87

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Ձկներ	4	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> , <i>Rhodeus sericeus amarus</i> , <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	1	<i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	76	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Ardeola ralloides</i> , <i>Aythya nyroca</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Burhinus oedicnemus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Charadrius alexandrinus</i> , <i>Chlidonias hybridus</i> , <i>Chlidonias leucopterus</i> , <i>Chlidonias niger</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Cygnus bewickii</i> , <i>Cygnus cygnus</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Egretta alba</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco biarmicus</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Gallinago media</i> , <i>Gelochelidon nilotica</i> , <i>Glareola pratincola</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Larus genei</i> , <i>Larus melanocephalus</i> , <i>Larus minutus</i> , <i>Limosa lapponica</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Marmaronetta angustirostris</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Mergellus albellus</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Pandion haliaetus</i> , <i>Pelecanus crispus</i> , <i>Pelecanus onocrotalus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Phalacrocorax pygmaeus</i> , <i>Phalaropus lobatus</i> , <i>Phoenicopterus ruber</i> , <i>Philomachus pugnax</i> , <i>Platalea leucorodia</i> , <i>Plegadis falcinellus</i> , <i>Pluvialis apricaria</i> , <i>Porphyrio porphyrio</i> , <i>Porzana parva</i> , <i>Porzana porzana</i> , <i>Porzana pusilla</i> , <i>Recurvirostra avosetta</i> , <i>Sternula albifrons</i> , <i>Sterna caspia</i> , <i>Sterna hirundo</i> , <i>Sternula albifrons</i> , <i>Tadorna ferruginea</i> , <i>Tringa glareola</i> , <i>Xenus cinereus</i>

Կաթնասուններ	6	<i>Lutra lutra, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros և Rhinolophus mehelyi</i>
--------------	---	---

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 18

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.33	Էվտրոֆային ջրամբարների արմատակալած ստորջրյա բուսականություն
C1.3411	Փոքր ջրամբարներում ջրային գորտնուկների համակեցություններ
C1.4	Մշտական դիստրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.34	Դանդաղ հոսող գետերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.51	Եվրո-սիբիրական ցածրաձ, միամյա ցամաքային ճմակալած համակեցություններ
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E6.2	Ցամաքային աղակալված տափաստաններ
F6.8	Քսերո-հալոֆիտային թփերի մացառուտներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
H1	Քարանձավներ

AM0000018 «ԽՆՃՈՐԵՆՍԿ»

Տարածքը սահմանների ճշգրտման արդյունքում կրել է չնչին փոփոխություն (մակերեսի նվազեցում -0,9%):

Նախկինում ներկայացված թիրախային տեսակները պահպանվել են և ավելացվել է նա մեկ թռչնատեսակ՝ *Gypaetus barbatus*:

Թիրախային կենսամիջավայրերի թիվը մնացել է անփոփոխ: Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 44

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> և <i>Cerambyx cerdo</i>
Թռչուններ	29	<i>Accipiter brevipes, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Aquila heliaca, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Bubo bubo, Buteo rufinus, Caprimulgus europaeus, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Coracias garrulus, Dendrocopos syriacus, Emberiza hortulana, Falco naumanni, Falco peregrinus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Hieraaetus pennatus, Lanius collurio, Lanius minor, Lullula arborea, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Pernis apivorus</i> և <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	13	<i>Canis lupus, Lutra lutra, Lynx lynx, Miniopterus schreibersii, Myotis bechsteinii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, Ursus arctos</i> և <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 20

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի էվտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F7	Բարձրկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)

G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ Էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H1	Քարանձավներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H2.5	Թթվային սիլիցիումային տաք լանջերի քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000019 «Վանանդ»

Նախկին տարածքի (2016) զբաղեցրած մակերեսի համեմատ նոր առաջարկվող տարածքի մակերեսը զգալիորեն ավելացել է (+149%), ինչը թույլ է տալիս ապահովել թիրախային տեսակների պոպուլյացիաների և կենսամիջավայրերի ավելի մեծ ներկայացվածություն: Թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի քանակը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 48

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Ձկներ	4	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> , <i>Rhodeus sericeus amarus</i> , <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	2	<i>Mauremys caspica</i> , <i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	38	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Burhinus</i> <i>oedicnemus</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Dendrocopos</i> <i>syriacus</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco</i> <i>peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus</i> <i>pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Milvus milvus</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Otis tarda</i> , <i>Pandion haliaetus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pluvialis apricaria</i> , <i>Pterocles orientalis</i> , <i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i> և <i>Tetrax tetrax</i>
Կաթնասուններ	4	<i>Canis lupus</i> , <i>Myotis blythi</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> և <i>Rhinolophus mehelyi</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 13

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.3411	Փոքր ջրամբարներում ջրային գորտնուկների համակեցություններ
C1.4	Մշտական դիստրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.34	Դանդաղ հոսող գետերի Էվտրոֆ բուսականություն
C3.51	Եվրո-սիբիրական ցածրաձ, միամյա ցամաքային ճմակալած համակեցություններ
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D6.1	Ցամաքային աղակալված ճահիճներ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E6.2	Ցամաքային աղակալված տափաստաններ
F6.8	Քսերո-հալոֆիտային թփերի մացառուտներ

F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ

AM0000020 «Ախուրյան»

Տարածքը սահմանների ճշգրտման արդյունքում կրել է չնչին փոփոխություն (մակերեսի նվազեցում -9.6%) սահմանները օպտիմալացնելով բնական սահմանների երկայնքով և ապահովելով թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի պոպուլյացիաների ավելի լավ ծածկույթ:

Թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 68

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	1	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i>
Ձկներ	4	<i>Aspius aspius, Barbus capito, Rhodeus sericeus amarus</i> և <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	1	<i>Mauremys capsica</i>
Թռչուններ	57	<i>Accipiter brevipes, Alcedo atthis, Anthus campestris, Aquila clanga, Aquila heliaca, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Botaurus stellaris, Bubo bubo, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Caprimulgus europaeus, Charadrius alexandrinus, Chlidonias leucopterus, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Coracias garrulus, Crex crex, Egretta alba, Egretta garzetta, Emberiza hortulana, Falco cherrug, Falco naumanni, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Gallinago media, Grus grus, Hieraaetus pennatus, Himantopus himantopus, Ixobrychus minutes, Lanius collurio, Larus genei, Lullula arborea, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Nycticorax nycticorax, Otis tarda, Pandion haliaetus, Pelecanus crispus, Pelecanus onocrotalus, Pernis apivorus, Philomachus pugnax, Pluvialis apricaria, Porzana parva, Recurvirostra avosetta, Sterna hirundo, Tadorna ferruginea, Tetrax tetrax, Tringa glareola</i> և <i>Xenus cinereus</i>
Կաթնասուններ	4	<i>Canis lupus, Lutra lutra, Myotis blythi, Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 7

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.34	Դանդաղ հոսող գետերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ

C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E6.2	Ցամաքային աղակալված տափաստաններ

AM0000021 «Կովկասյան մրտավարդ»

Այս տարածքը կրել է չնչին փոփոխություն (մակերեսի նվազեցում -3.6%)՝ սահմանափակելով տարածքը Կովկասյան մրտավարդի արգելավայրի տարածքով: Սա պայմանավորված է առաջնահերթ այն հանգամանքով, որ տարածքը առանձնացվել է առաջնահերթ F2.22 «Մրտավարդի թփուտներ» կենսամիջավայրի պահպանության համար:

Թիրախային տեսակների ցանկում բոլոր նախկին թիրախները մնացել են նույնը և ավելացվել է 2 անողնաշարավորներ՝ *Maculinea nausithous*, *Cerambyx cerdo*: Կենսամիջավայրերի թիվը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 33

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> և <i>Ligularia sibirica</i>
Անողնաշարավորներ	2	<i>Maculinea nausithous</i> և <i>Cerambyx cerdo</i>
Թռչուններ	22	<i>Aegypius monachus</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocoptes medius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	7	<i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Ursus arctos</i> և <i>Vormela peregusna</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 14

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.19	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.26	Կարբոնատներով հարուստ օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.4	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
F2.22	Մրտավարդի թփուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրաբազիկական ժայռեր

AM0000022 «Արայի լեռ»

Այս տարածքը սահմանների շտկման արդյունքում կրել է չնչին փոփոխություն (մակերեսի նվազեցում -12.9%): Այս գործընթացի արդյունքում Քասախ գետի կիրճի մի մասը ընդգրկվել է նոր տարածքում, որպես բազմաթիվ թիրախային թռչնատեսակների բնադրման և սնման վայր:

Թիրախային տեսակների թվին ավելացվել է 2 թռչնատեսակ՝ *Gypaetus barbatus*, *Gyps fulvus*, իսկ մեկ թռչնատեսակ հանվել է՝ *Porphyrio porphyrio*:

Կենսամիջավայրերի թիվը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը: 46

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Սողուններ	1	<i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	37	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> և <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	7	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Rhinolophus blasii</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> և <i>Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 15

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ

E5.5	Մերձալայյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրահիմնական ժայռեր

AM0000023 «Դերեդ»

Այս տարածքը ենթարկվել է չնչին փոփոխության (մակերեսի աճ +1.8%), նպատակ ունենալով ընդգրկել հարակից անտառային կենսամիջավայրերը: Անտառային կենսամիջավայրի ծածկույթի ավելացումը կբարելավի թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի պահպանությունը և կառավարումը:

Թիրախային տեսակների թվին է ավելացվել երեք (3) անողնաշարավորներ՝ *Cerambyx cerdo*, *Maculinea nausithous* և *Rosalia alpina*:

Կենսամիջավայրերի թիվը մնացել է անփոփոխ:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 53

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	2	<i>Echium russicum</i> և <i>Ligularia sibirica</i>
Անողնաշարավորներ	3	<i>Maculinea nausithous</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Rosalia alpina</i>
Սողուններ	2	<i>Mauremys caspica</i> և <i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	39	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocytes medius</i> , <i>Dendrocytes syriacus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> և <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	8	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> և <i>Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 22

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա

E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E4.4	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ
E5.5	Մերձալպյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
F2.22	Մրտավարդի թփուտներ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.22	Կաղնե-հացե-թեղային խառը անտառներ խոշոր գետերի հունների մոտ
G1.6	Հաճարկուտներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G1.A4	Կիրճերի և լանջերի անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրահիմնական ժայռեր

AM0000024 «Ուրցի լեռներ»

Այս տարածքը առանձնացվել է նախկին AM0000001 «Խոսրովի անտառ» տարածքից (2016թ.) (տես նաև AM0000001 «Խոսրովի անտառ»): Այն չի ընդգրկում բնակավայրեր և ենթակառուցվածքներ: Ինչպես նշվում է AM0000001 տարածքի նկարագրության շրջանակներում թիրախային բոլոր տեսակները, թռչուններից բացի, ինչպես նաև թիրախային կենսամիջավայրեր 2016թ-ից ներկայացված են երեք նոր տարածքներում:

Նախկինում հիշատակվող բոլոր թիրախային բուսատեսակները ներկայացվում են երեք նոր տարածքներում միասին, բացառությամբ *Burhinus oedicnemus* տեսակի: Ի լրումն այս տեսակների նոր միասնական ցանկում ավելացվել է 2 թռչնատեսակ՝ *Charadrius alexandrinus* և *Pterocles orientalis*, ինչպես նաև կաթնասուն՝ *Myotis blythi*:

Բոլոր թիրախային կենսամիջավայրերը, բացառությամբ C2.1-ի, ներկայացվում են երեք նոր տարածքներում միասին, ինչպես նաև ավելացվել է 2 նոր կենսամիջավայր (E6.2 և F6.8): Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 50

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	1	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i>
Սողուններ	1	<i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	38	<i>Accipiter brevipes, Aegypius monachus, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Aquila clanga, Aquila heliaca, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Bubo bubo, Bucanetes githagineus, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Caprimulgus europaeus, Ciconia ciconia, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Coracias garullus, Dendrocopos syriacus, Emberiza hortulana, Falco naumanni, Falco peregrinus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Hieraaetus pennatus, Lanius collurio, Lanius minor, Lullula arborea, Luscinia svecica, Melanocorypha calandra, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Pernis apivorus, Pterocles orientalis, Pyrrhocorax pyrrhocorax և Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	9	<i>Canis lupus, Capra aegagrus, Miniopterus schreibersii, Myotis emarginatus, Panthera pardus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus mehelyi և Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 11

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ եվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H2.5	Թթվային սիլիցիումային տաք լանջերի քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000025 «Արմաշ»

Այս տարածքը առանձնացվել է նախկին «Խոր Վիրապ» տարածքից (2016): Ներկայումս այն չի ներառում բնակավայրեր, ենթակառուցվածքներ և գյուղատնտեսական հողեր (դաշտեր, պտղատու և խաղողի այգիներ), ինչը թույլ կտա բարելավել թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրի պահպանությունը և կառավարումը:

Այս տարածքի համար թիրախային տեսակների ցանկը ներառում է տարածքում հանդիպող թիրախային բոլոր թռչնատեսակները, սողունների և ձկների տեսակները: Հարկ է նաև նշել, որ այլ խմբերից նախկին թիրախային տեսակները, որոք ներկայացված չեն այս տարածքում, դեռևս ներկայացվում են առաջարկվող «Խոր Վիրապ» նոր տարածքում:

Միասնական թիրախային կենսամիջավայրի ցանկը մյուս երկու նոր առաջարկվող տարածքներից չեն ներառում նախկինում նշված կենսամիջավայրերը (C1.3411, E5.4):

Ստորև ներկայացվում է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 103

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Ձկներ	4	<i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus capito</i> , <i>Rhodeus sericeus amarus</i> և <i>Sabanejewia aurata</i>
Սողուններ	2	<i>Mauremys caspica</i> և <i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	89	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Acrocephalus melanopogon</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anser erythropus</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila clanga</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Ardeola ralloides</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Aythya nyroca</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Burhinus oedicnemus</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Calandrella brachydactyla</i> , <i>Charadrius alexandrinus</i> , <i>Charadrius asiaticus</i> , <i>Charadrius lesshenaultii</i> , <i>Charadrius morinellus</i> , <i>Chlidonias hybridus</i> , <i>Chlidonias leucopterus</i> , <i>Chlidonias niger</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Cygnus bewickii</i> , <i>Cygnus cygnus</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Egretta alba</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Falco biarmicus</i> , <i>Falco cherrug</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Gallinago media</i> , <i>Gelochelidon nilotica</i> , <i>Glareola nordmanni</i> , <i>Glareola pratincola</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Haliaeetus albicilla</i> , <i>Hieraaetus pennatus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Hoplopterus spinosus</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Larus genei</i> , <i>Larus melanocephalus</i> , <i>Larus minutus</i> , <i>Limosa lapponica</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Marmaronetta angustirostris</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Mergellus albellus</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Oxyura leucocephala</i> , <i>Pandion haliaetus</i> , <i>Pelecanus crispus</i> , <i>Pelecanus</i>

		<i>onocrotalus, Pernis apivorus, Phalacrocorax pygmaeus, Phalaropus lobatus, Philomachus pugnax, Phoenicopterus ruber, Platalea leucorodia, Plegadis falcinellus, Pluvialis apricaria, Porphyrio porphyrio, Porzana porzana, Porzana parva, Porzana pusilla, Recurvirostra avosetta, Sternula albifrons, Sterna caspia, Sterna hirundo, Tadorna ferruginea, Tringa glareola և Xenus cinereus</i>
Կաթնասուններ	8	<i>Lutra lutra, Miniopterus schreibersii, Myotis blythi, Myotis emarginatus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum և Rhinolophus hipposideros</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 11

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.33	Էվտրոֆային ջրամբարների արմատակալած ստորջրյա բուսականություն
C1.4	Մշտական դիստրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
C2.34	Դանդաղ հոսող գետերի էվտրոֆ բուսականություն
C3.4	Ցամաքաջրային կամ քարացած ջրամբարների տեսակներով
C3.51	Եվրո-սիբիրական ցածրաձ, միամյա ցամաքային ճմակալած համակեցություններ
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D6.1	Ցամաքային աղակալված ճահիճներ
F9.3	Հարավային ափամերձ մացառուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ

AM0000026 «Ճահճային կրիայի տարածք»

Այս տարածքը առանձնացվել է նախկին AM0000008 «Սյունիքի շիրիլակ» տարածքից (2016), (տես նաև AM0000008 «Քաջվարդ») նպատակ ունենալով թիրախավորել *Emys orbicularis* տեսակի պահպանությունը: Նշված մնացած թիրախային տեսակները և կենսամիջավայրերը այստեղ էական նշանակություն չունեն և ներկայացված են փոքր պոպուլյացիաներով և տարածքներով:

Տեսակների այս ցանկին ավելացվել է կաթնասունների 4 նոր տեսակ՝ *Myotis blythi*, *Myotis emarginatus*, *Rhinolophus ferrumequinum* և *Rhinolophus hipposideros*:

Թիրախային կենսամիջավայրերի ցանկից հանվել է F3.247 կենսամիջավայրը, փոխարենը նոր տարածքներում ավելացվել է 2 նոր կենսամիջավայր՝ C1.32 և C1.4 (տես նաև AM0000008):

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվ՝ 28

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Անողնաշարավորներ	2	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> և <i>Cerambyx cerdo</i>
Սողուններ	1	<i>Emys orbicularis</i>
Թռչուններ	21	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> և <i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	4	<i>Myotis blythi</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> և <i>Rhinolophus hipposideros</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվ՝ 6

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C1.4	Մշտական դիստրոֆ բնական և արհեստական լճեր, լճակներ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F7	Բարձրկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
G1.22	Կաղնե-հացե-թեղային խառը անտառներ խոշոր գետերի հունների մոտ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ

AM0000027 «Շիկահող»

Այս տարածքը առանձնացվել է նախկին «Զանգեզուր» տարածքից (2016) (տես նաև AM0000015 «Զանգեզուր»): Այն չի ընդգրկում բնակավայրեր and ենթակառուցվածքներ և սահմանափակվում է Շիկահողի պետական արգելոցը և 2 արգելավայրեր՝ Խուստուփ և Սոսու պուրակ, ինչպես նաև որոշ հարակից փոքր տարածքներ:

Ինչպես նշվում էր նախորդ տարածքի թիրախային տեսակների ցանկում, բոլոր տեսակները դեռևս ներկայացվում են երկու նոր տարածքներում միասին, ինչպես նաև ավելացվել են որոշ թռչնատեսակներ՝ *Aquila heliaca*, *Aquila clanga* և *Crex crex* (տարածքում դիտարկվում է կանոնավոր կերպով) «Զանգեզուր» տարածքում և *Aegolius funereus* և *Aquila nipalensis* տեսակները (որոնք հանդիպում են տարածքում) Շիկահողի տարածքում, ինչպես նաև մեկ անողնաշարավոր՝ *Coenagrion ornatum*-ն ավելացվել է Շիկահողի տարածքում: Թիրախային կենսամիջավայրերի միասնական ցանկից հանվել է E1.83¹¹-ը (տե՛ս նաև AM0000015):

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 54

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	3	<i>Dactylorhiza chuhensis</i> , <i>Echium russicum</i> և <i>Steveniella satyrioides</i>
Անողնաշարավորներ	4	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Coenagrion ornatum</i> և <i>Rosalia alpine</i>
Reptile	2	<i>Emys orbicularis</i> և <i>Mauremys capsica</i>
Թռչուններ	33	<i>Accipiter brevipes</i> , <i>Aegolius funereus</i> , <i>Aegyptius monachus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila nipalensis</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Melanocorypha calandra</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i> և <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	12	<i>Canis lupus</i> , <i>Capra aegagrus</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Panthera pardus</i> , <i>Rhinolophus blasii</i> , <i>Rhinolophus euryale</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> և <i>Ursus arctos</i>

¹¹ Միջերկրածովային լեռնային Փայլասենի գցվածի (*Nardus stricta*) համակեցությունները հանվում է: Վերջին հետազոտությունների համաձայն՝ այս կենսամիջավայրը Հայաստանում չի հանդիպում:

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 37

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.32	Էվտրոֆային ջրամբարների ազատ լողացող բուսականություն
C2.12	Կոշտ ջրի աղբյուրներ
C2.18	Թթվային օլիգոտրոֆ գետերի և աղբյուրների բուսականություն
C2.1A	Գետերի և աղբյուրների մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.1B	Գետերի և աղբյուրների էվտրոֆ բուսականություն
C2.25	Թթվային օլիգոտրոֆ արագ հոսքով ջրերի բուսականություն
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի էվտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
D4.1	Հարուստ ճահիճներ, այդ թվում՝ էվտրոֆային բարձրախոտային ճահիճներ
D5.2	Առանց բաց ջրային մակերեսների խոշոր բոշխերի մացառուտներ
E1.11	Եվրո-սիբիրական խոտային համակեցություններ քարային փլվածքների վրա
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.3	Ենթամիջերկրածովյան խոնավ մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.3	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ թթու հողերի վրա
E5.4	Խոնավ բարձրախոտային կամ պտերային անտառի եզրեր կամ մարգագետիններ
E5.5	Մերձալպյան բարձրախոտերի և պտերների խոնավ մացառուտներ
F3.245	Արևելամիջերկրածովյան լայնատերև թփերի մացառուտներ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F5.13	Գիհու տոմիլյարներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.22	Կաղնե-հացե-թեղային խառը անտառներ խոշոր գետերի հունների մոտ
G1.3	Միջերկրածովյան գետամերձ անտառներ
G1.A1	Կաղնե-հացե-բոխային անտառներ էվտրոֆային և մեզոտրոֆային հողերում
G1.A4	Կիրճերի և լանջերի անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H2.3	Թթվային սիլիցիումային բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H2.5	Թթվային սիլիցիումային տաք լանջերի քարացրոններ
H3.1	Թթվային սիլիցիումային ժայռեր

AM0000028 «Երախի լեռներ»

Այս տարածքը առանձնացվել է նախկին «Խոսրովի անտառ» տարածքից (2016թ.) (տե՛ս նաև AM0000001 «Խոսրովի անտառ»): Ներկայումս այն չի ներառում բնակավայրեր և ենթակառուցվածքներ:

Նախկինում նշված թիրախային բոլոր տեսակները ներկայացվում են երեք նոր տարածքներում միասին, բացառությամբ *Burhinus oedicnemus*: Հետևյալ լրացումներն են կատարվել թիրախային տեսակների միասնական ցանկում. մեկ թռչնատեսակ՝ *Charadrius alexandrinus* և մեկ կաթնասունի տեսակ՝ *Myotis blythi*:

Թիրախային կենսամիջավայրերի միասնական ցանկից հանվել է C2.18 կենսամիջավայրը և ավելացվել է 2 նոր կենսամիջավայր (E6.2 և F6.8):

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 20

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Սողուններ	1	<i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	16	<i>Aegypius monachus, Aquila chrysaetos, Bubo bubo, Bucanetes githagineus, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Charadrius alexandrinus, Circaetus gallicus, Coracias garrulus, Falco biarmicus, Falco peregrinus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Neophron percnopterus, Oenanthe pleschanka և Pernis apivorus</i>
Կաթնասուններ	3	<i>Canis lupus, Myotis blythi և Rhinolophus blasii</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 5

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
E1.2	Բազմամյա կալցիումասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ
E6.2	Ցամաքային աղակալված տափաստաններ
F6.8	Քսերո-հալոֆիտային թփերի մացառուտներ
F7	Բարձիկանման փշոտ թփերի մացառուտներ

AM0000029 «Թեքսար»

Նոր առաջարկվող տարածքը զգալիորեն կբարելավի թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի ներկայացվածությունը Էմերալդ Էկոլոգիական ցանցում: Թեքսար լեռը առանձնակի գնահատում և ուշադրություն է պահանջում որպես պոտենցիալ կարևորագույն թռչնաբանական (IBA) և թիթեռների տարածք (PBA): Եղեգիս պետական արգելավայրը ևս այս տարածքի մաս է կազմում:

Այս տարածքում հանդիպում են Հայաստանի ֆաունայի 131 թռչնատեսակներ, այդ թվում 101 բնադրող և 30 տեսակ, որոնք հանդիպում են միգրացիայի ժամանակ կամ բնադրման շրջանում որպես սնման վայր¹²: Նաև 31 թռչնատեսակ ընդգրկված է Բեռնի կոնվենցիայի 6-րդ հավելվածում:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը: 44

Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Բույսեր	1	<i>Echium russicum</i>
Անողնաշարավորներ	1	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i>
Թռչուններ	31	<i>Accipiter brevipes, Alcedo atthis, Anthus campestris, Aquila chrysaetos, Aquila nipalensis, Aquila pomarina, Bubo bubo, Buteo rufinus, Calandrella brachydactyla, Caprimulgus europaeus, Circaetus gallicus, Circus cyaneus, Circus pygargus, Coracias garrulus, Crex crex, Dendrocopos syriacus, Emberiza hortulana, Falco cherrug, Falco naumanni, Falco peregrinus, Gypaetus barbatus, Gyps fulvus, Hieraaetus pennatus, Lanius collurio, Lanius minor, Lullula arborea, Luscinia svecica, Milvus migrans, Neophron percnopterus, Pernis apivorus</i> և <i>Sylvia nisoria</i>
Կաթնասուններ	11	<i>Canis lupus, Capra aegagrus, Lynx lynx, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Panthera pardus, Rhinolophus blasii, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, and Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 16

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C2.27	Արագ հոսքով ջրերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C2.33	Դանդաղ հոսող գետերի մեզոտրոֆ բուսականություն
C3.55	Հազվագյուտ բուսականությամբ գետային խճաքարային լեզվակներ
C3.62	Առանց բուսականության խճաքարային լեզվակներ
E1.3	Միջերկրածովային չորասեր խոտաբույսային համակեցություններ

¹² Aghababayan K, Khanamirian G, Khachatryan A, Martirosyan B, Grigoryan V, Zuerker T and Baloyan S Evaluation of Importance of Teksar Mountain of Armenia for Bird and Butterfly Protection / International Journal of Zoology and Animal Biology, Volume 5 Issue 5, DOI: 10.23880/izab-16000401

E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
E4.4	Ալպյան և մերձալպյան խոտային համակեցություններ
F7	Բարձրկանման փշոտ թփերի մացառուտներ (այդ թվում՝ տրագականտային բուսականությունը)
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.A4	Կիրճերի և լանջերի անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ
G3.9	Cupressaceae կամ Taxaceae ընտանիքների ներկայացուցիչների գերակշռությամբ մերկասերմերի անտառներ
H2.4	Կրաքարային կամ ուլտրահիմնական բարեխառն-լեռնային գոտու քարացրոններ
H2.6	Կրաքարային կամ ուլտրահիմնական տաք լանջերի քարացրոններ
H3.2	Հիմնական կամ ուլտրահիմնական ժայռեր

AM0000030 «Ոսկեպար»

Նոր առաջարկվող տարածքը գտնվում է Տավուշի մարզում և հարում է Էմելարդ ցանցի մեկ այլ տարածքի՝ AM000005 «Իջևան» տարածքին: Այս տարածքի բուսականությունը հիմնականում ներկայացված է հաճարենու և կաղնու անտառներով, մերձալպյան մարգագետիններով: Այս տարածքի ստեղծումը կապահովի Բեռնի կոնվենցիայի 4-րդ հավելվածում ընդգրկված մարգագետնային և անտառային էկոհամակարգերի կենսամիջավայրերի շարունակականությունը, ինչպես նաև ավելի լավ ներկայացվածություն կապահովի Բեռնի կոնվենցիայի 6-րդ հավելվածում ընդգրկված տեսակների պոպուլյացիաների համար:

Ստորև ներկայացված է նոր առաջարկվող տարածքում հանդիպող թիրախային տեսակների և կենսամիջավայրերի թիվը:

Հավելված 6-ում ընդգրկված տեսակների թիվը՝ 37

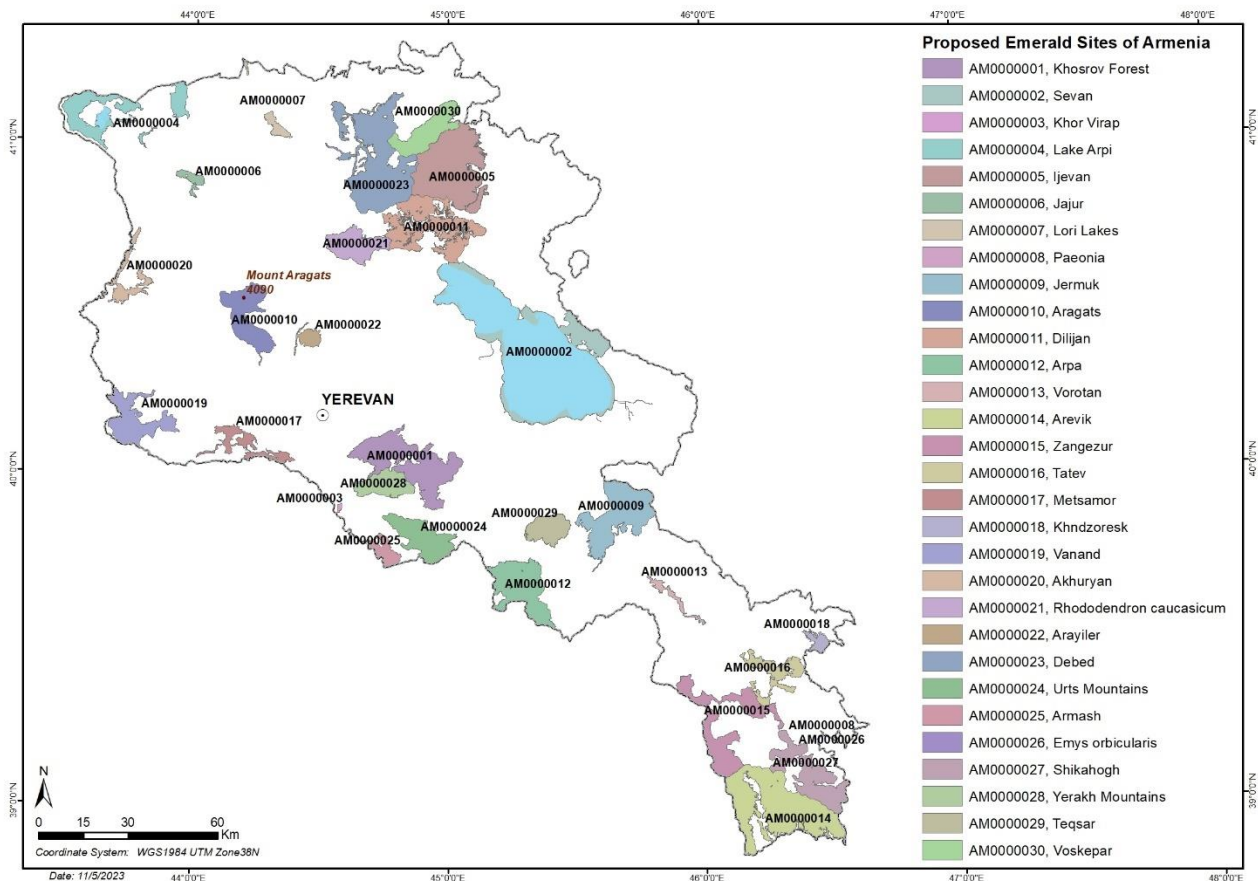
Խումբ	Տեսակների թիվ	Տեսակներ
Անողնաշարավորներ	3	<i>Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> և <i>Rosalia alpina</i>
Սողուններ	1	<i>Testudo graeca</i>
Թռչուններ	25	<i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Emberiza hortulana</i> , <i>Falco naumanni</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Gypaetus barbatus</i> , <i>Gyps fulvus</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Neophron percnopterus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i>
Կաթնասուններ	8	<i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , and <i>Ursus arctos</i>

Հավելված 4-ում ընդգրկված կենսամիջավայրերի թիվը՝ 10

Կոդ	Կենսամիջավայրեր
C1.33	Էվտրոֆային ջրամբարների արմատակալած ստորջրյա բուսականություն
C2.28	Արագ հոսքով ջրերի Էվտրոֆ բուսականություն
E2.3	Լեռնային խոտհարքային մարգագետիններ
E3.4	Թաց և խոնավ Էվտրոֆ և մեզոտրոֆ խոտային համակեցություններ
F3.247	Պոնտո-սարմատական լայնատերև թփերի մացառուտներ
F9.1	Ափամերձ թփուտներ
G1.11	Ափամերձ ուռենու անտառներ
G1.6	Հաճարկուտներ
G1.A4	Կիրճերի և լանջերի անտառներ
G1.A7	Սև և Կասպյան ծովերի տերևաթափ խառը անտառներ

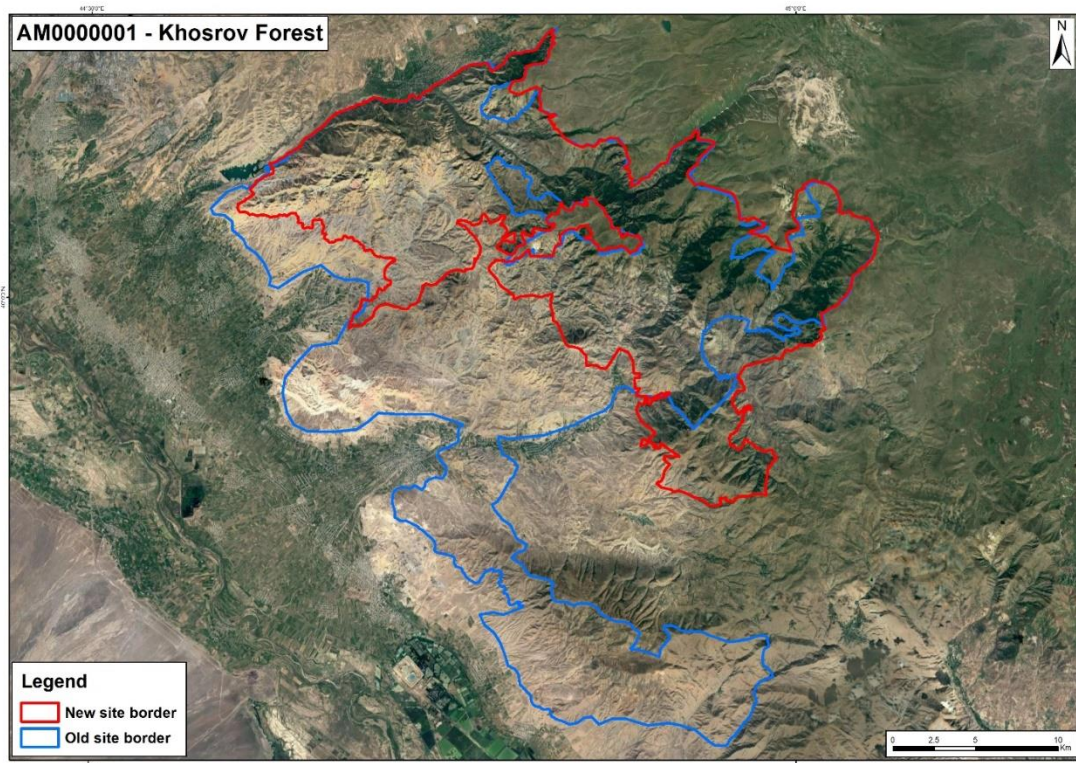
Հայաստանում Էմերալդ Էկոլոգիական ցանցի տարածքների քարտեզները

Նկար 1. Առաջարկվող, վերանայված նոր Էմերալդ տարածքները (2023)

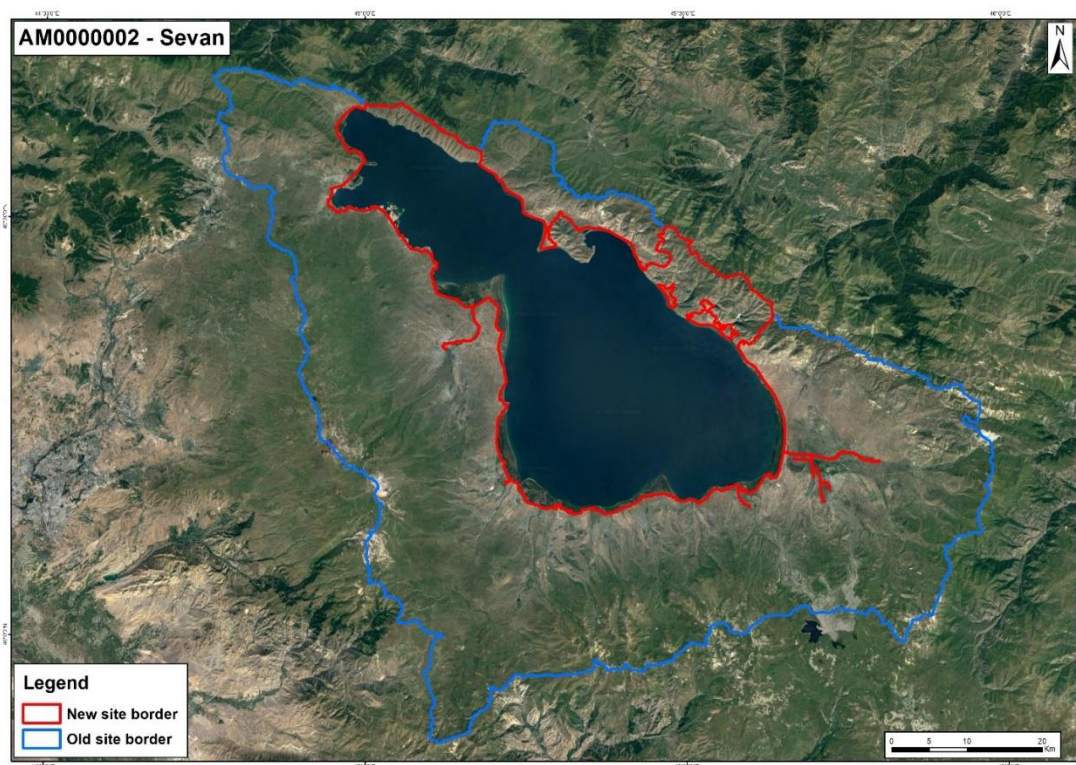
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECOի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 2. AM0000001 «Խոսրովի անտառ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը Նախկին (2016) և առաջարկվող նոր սահմաններով

Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 3: AM0000002 «Սևան» Էմերալդ տարածքի քարտեզը Նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

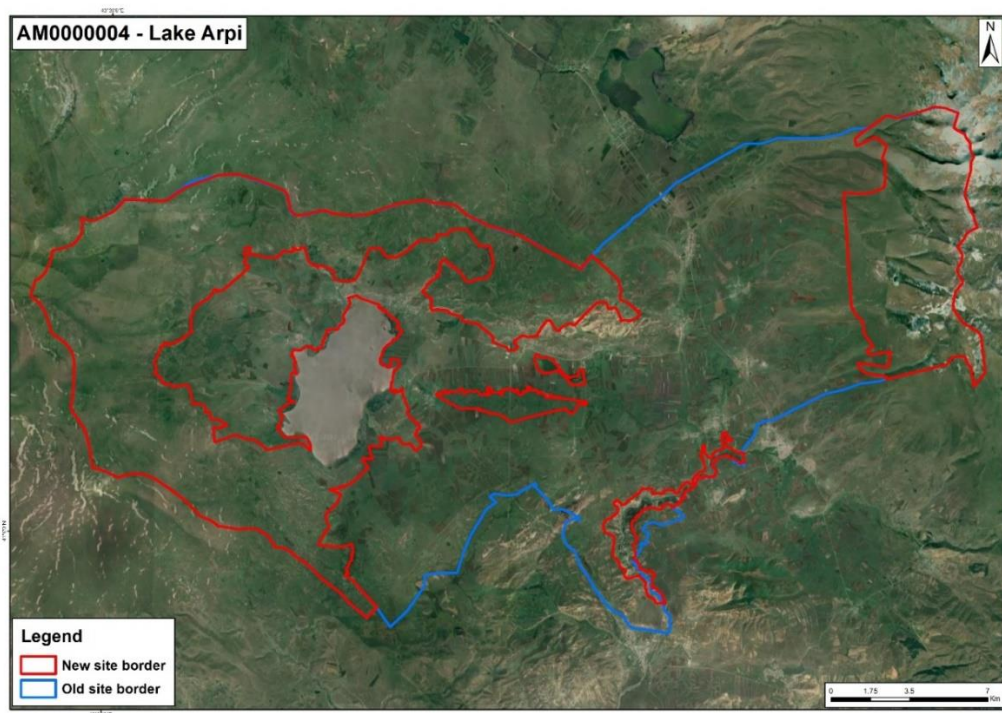
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 4: AM0000003 «Խոր Վիրապ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

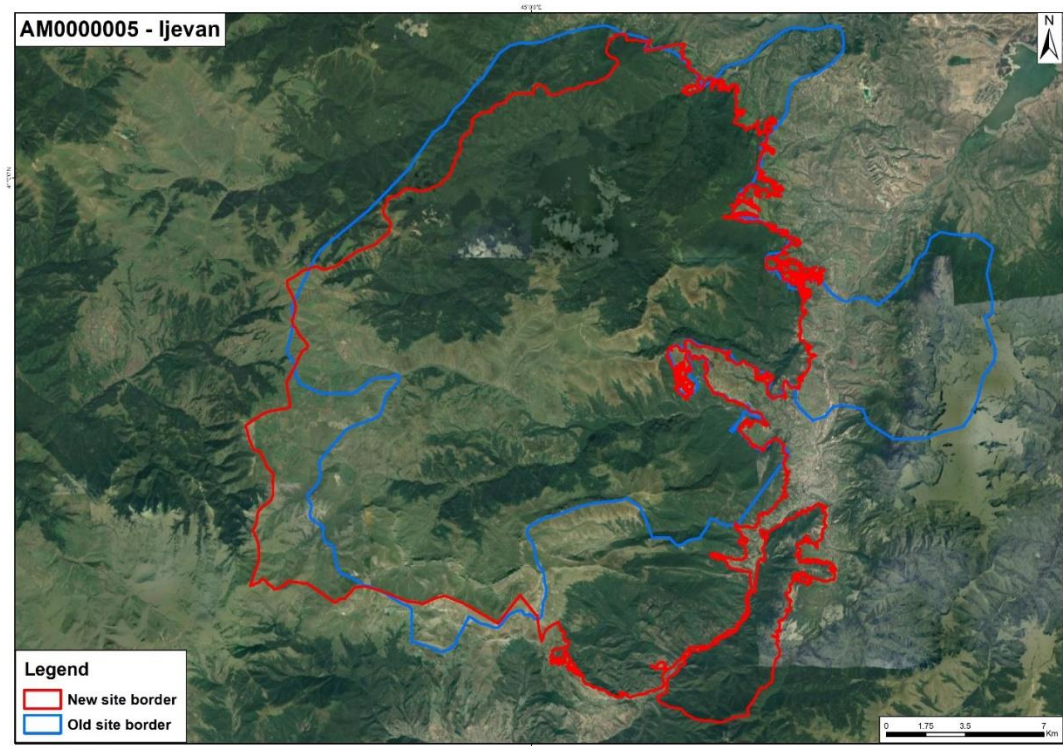
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 5: AM0000004 «Արփի լիճ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

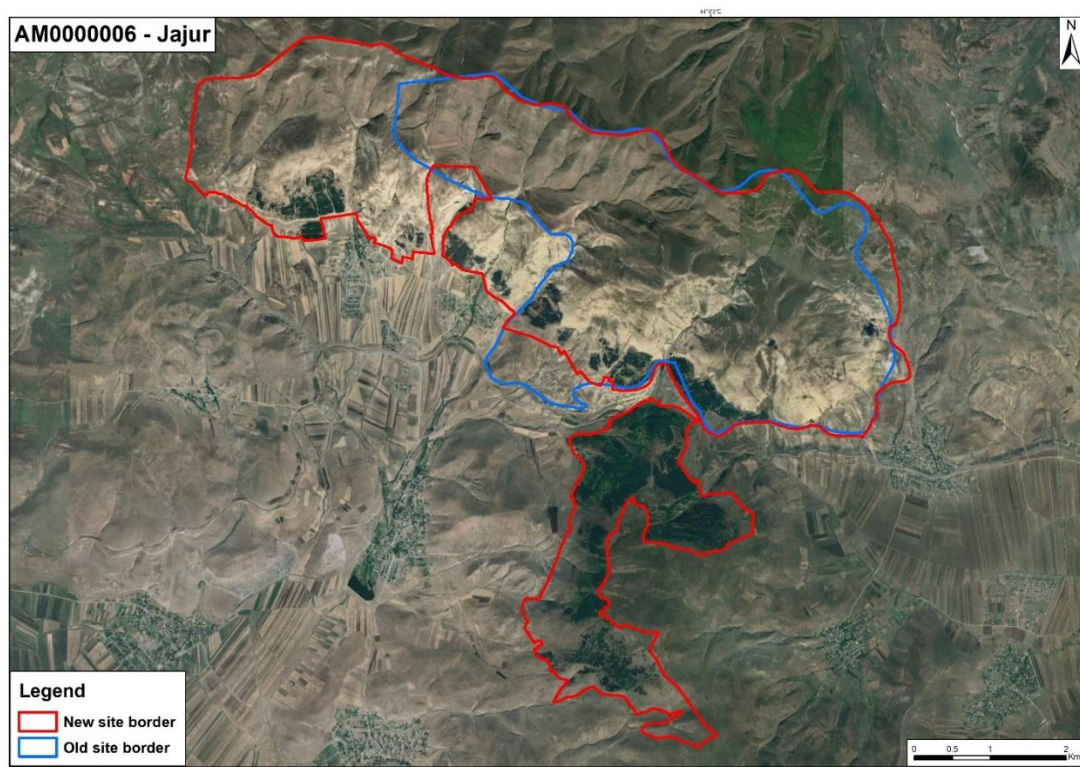
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 6: AM0000005 «Իջևան» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

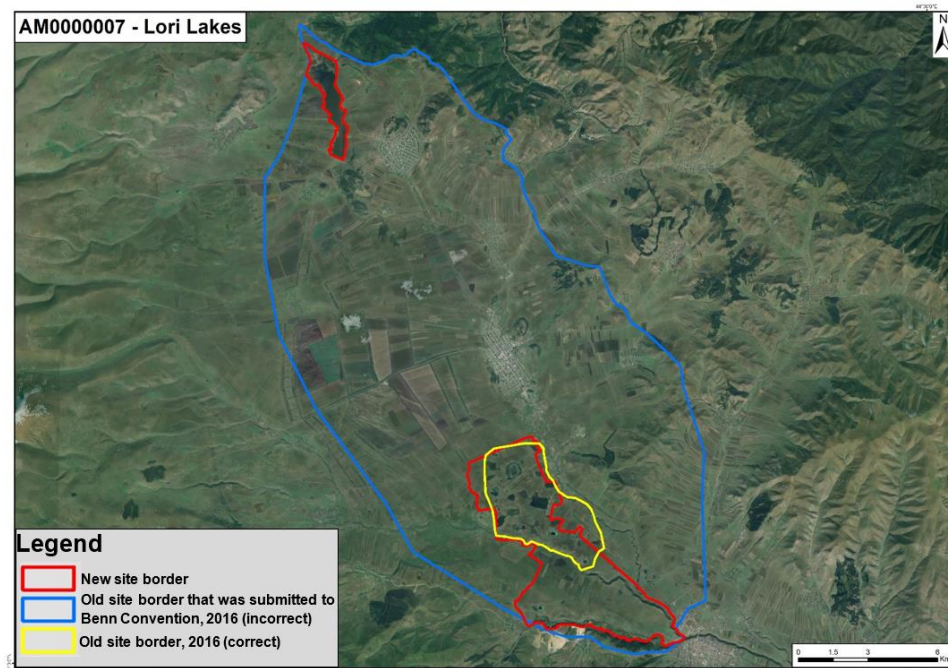
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 7: AM0000006 «Ջաջուռ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

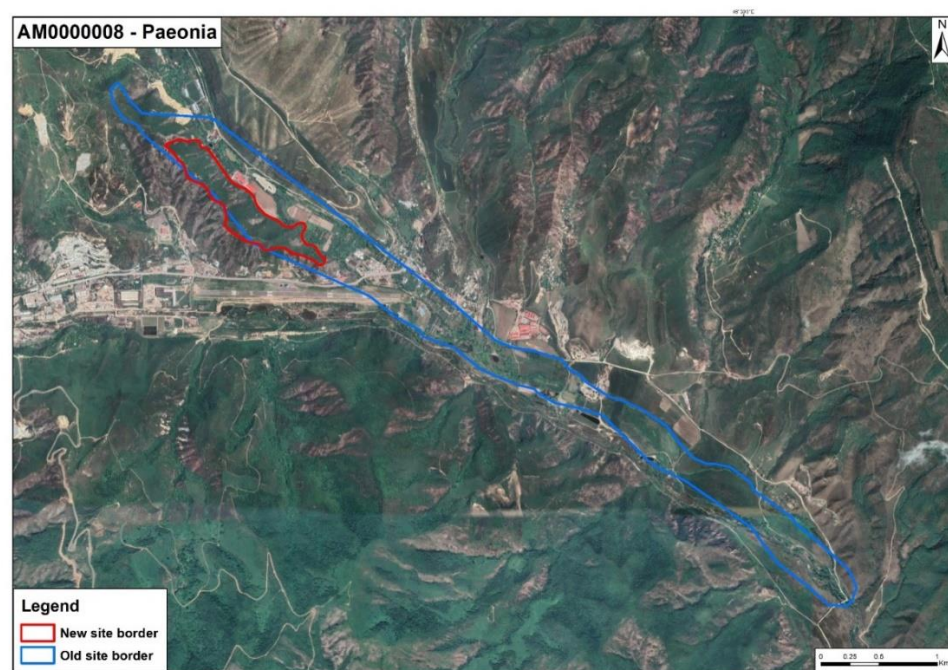
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 8: AM0000007 «Լորվա լճեր» Էմերալդ տարածքի քարտեզը (ա) Նոր առաջարկվող, (բ) նախկին սխալ (2016, որը ուղարկվել է Բեռնի կոնվենցիայի քարտուղարություն) և (գ) նախկին ճիշտ (2016, որը համապատասխանում է ներկայացված նկարագրությանը) սահմաններով¹³

Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

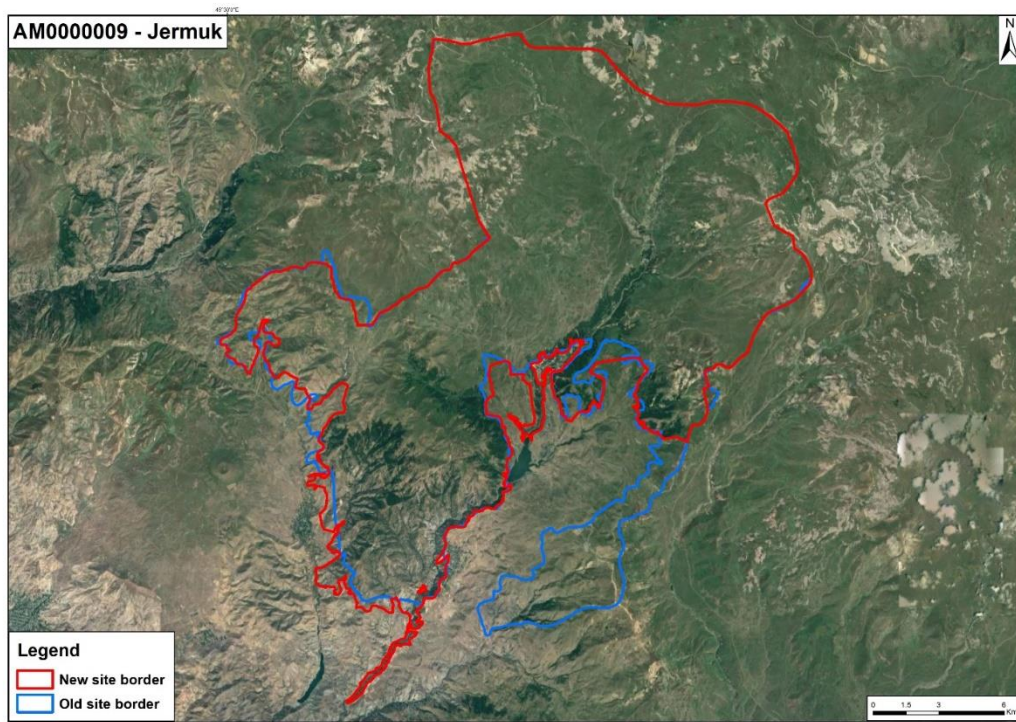
Նկար 9: AM0000008 «Քաջվարդ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և Նոր առաջարկվող սահմաններով

Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

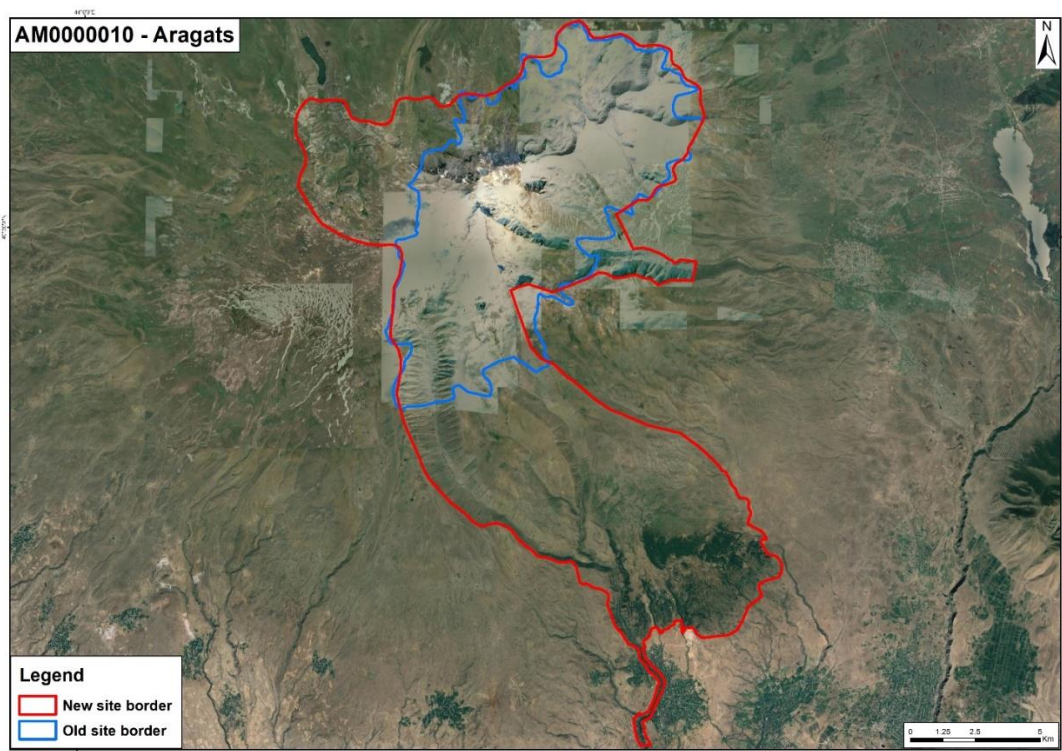
¹³ Էմերալդ ցանցի տվյալների բազայում (2016) AM0000007 «Լորվա լճեր» տարածքի քարտեզագրական ֆայլը (shp file) սխալ է և ցույց է տալիս շատ ավելի մեծ տարածք քան պետք է լիներ (20906 հա 1596.4 հա-ի փոխարեն): Սա բացառապես քարտեզագրական սխալ է և ուղղված է ներկայիս առաջարկում: Սակայն հարկ է նշել, որ տրամադրված տվյալների ստանդարտացված ձևաթուղթը ներկայացնում է ճիշտ տեղեկատվություն <https://natura2000.eea.europa.eu/Emerald/SDF.aspx?site=AM0000007>.

Նկար 10: AM0000009 «Զերմուկ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

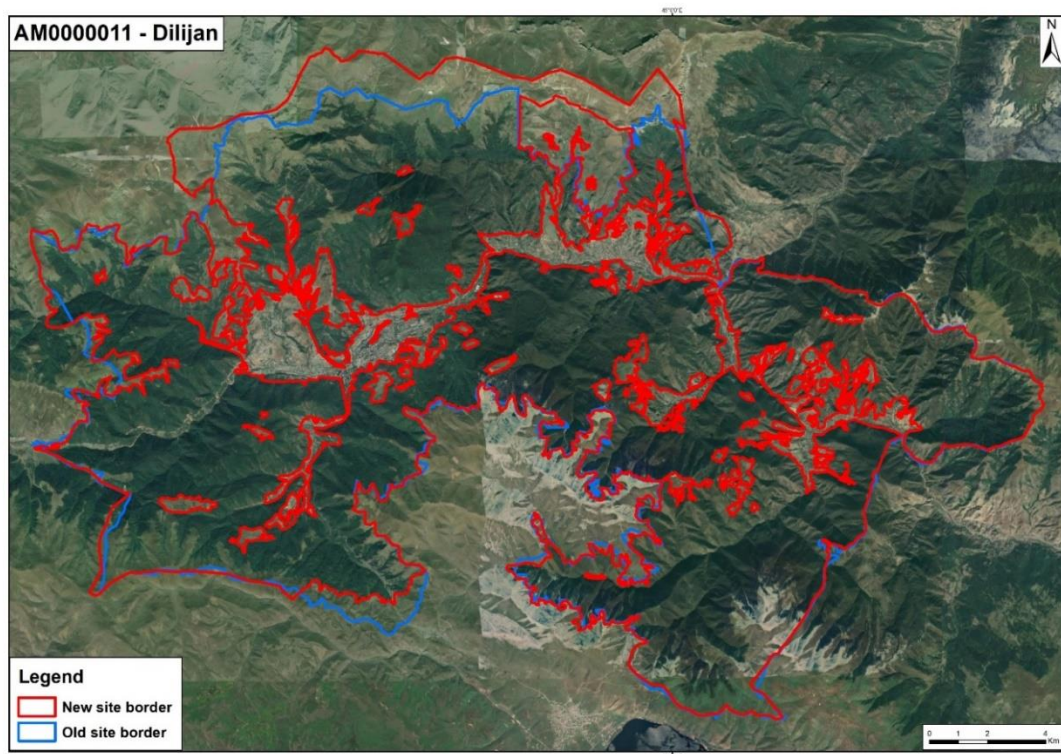
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 11: AM0000010 «Արագած» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

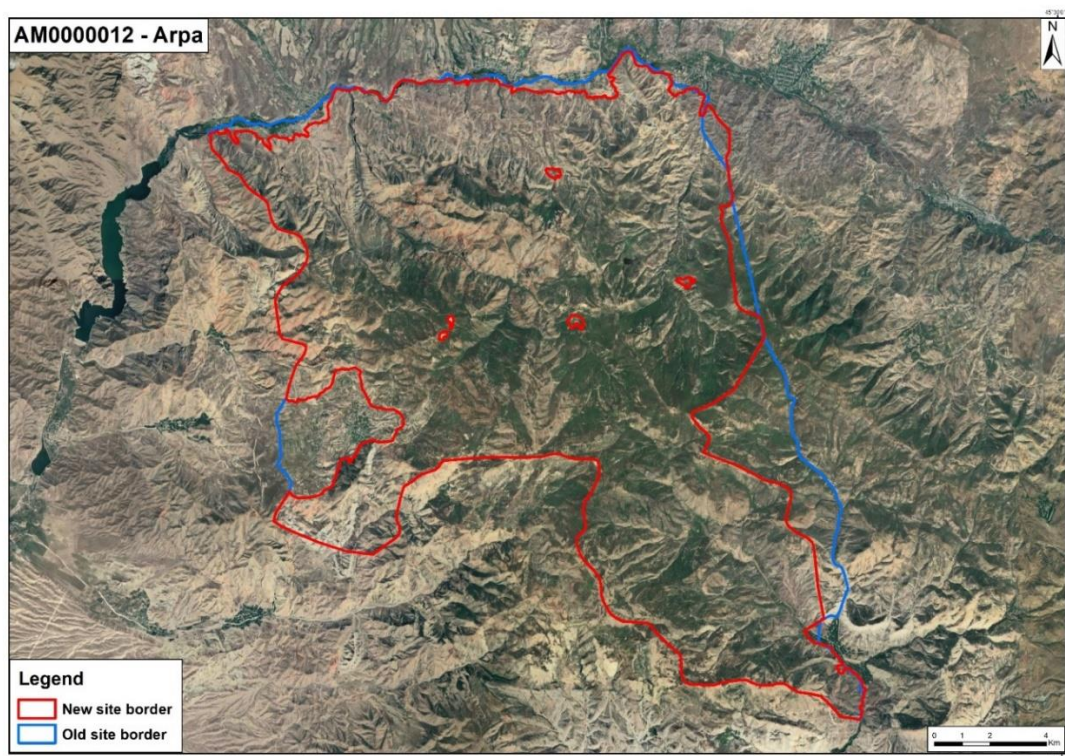
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 12: AM0000011 «Դիլիջան» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

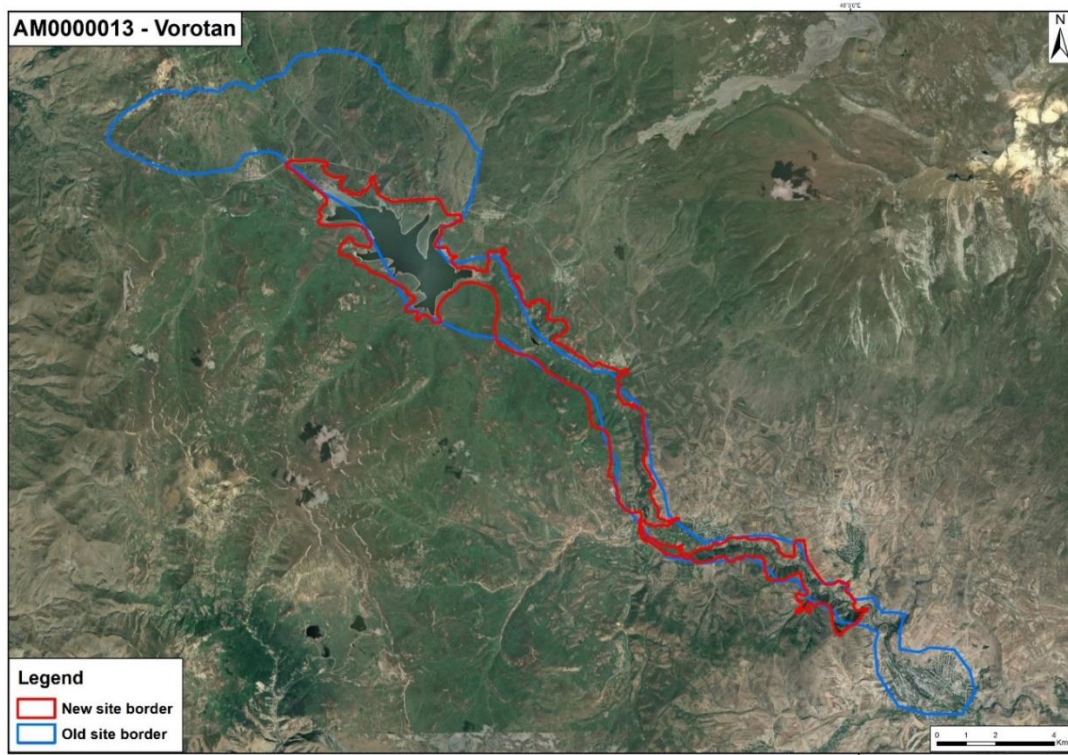
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 13: AM0000012 «Արփա» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

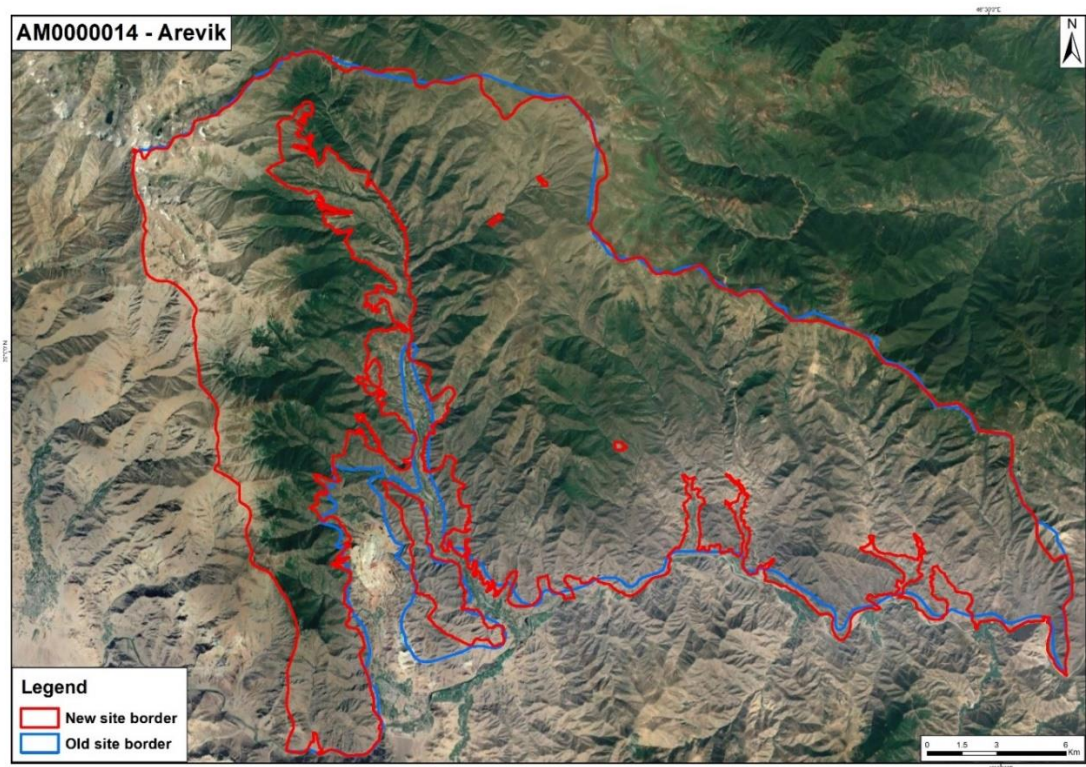
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 14: «Որոտան» - AM0000013 Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

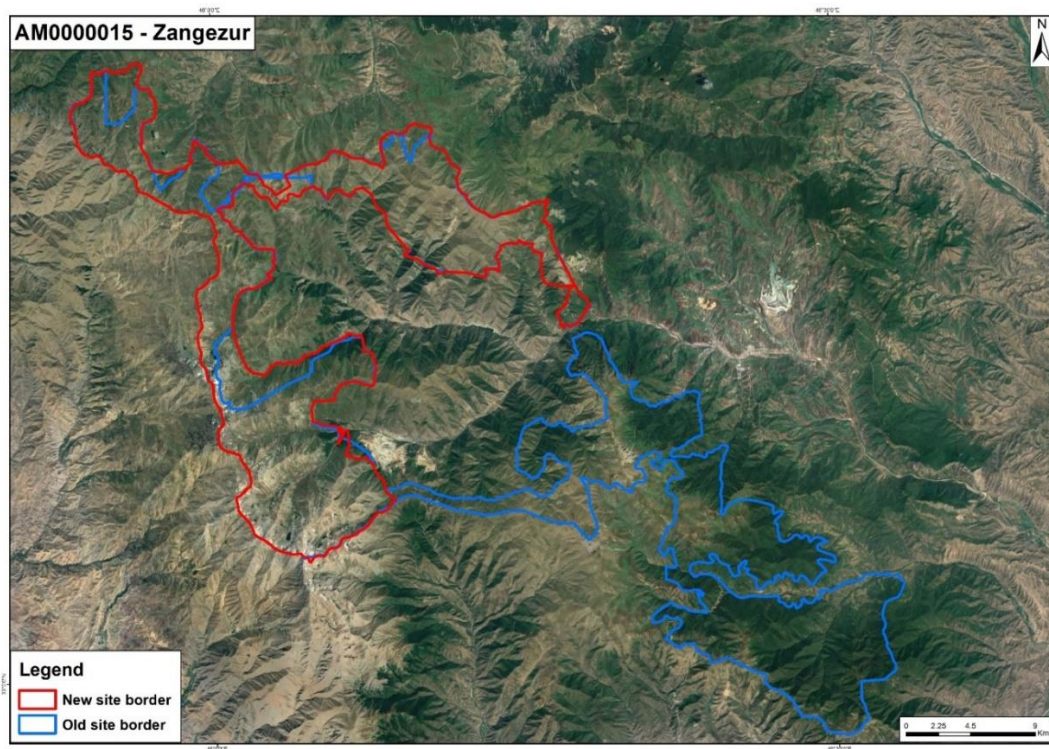
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 15: AM0000014 «Արևիք» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

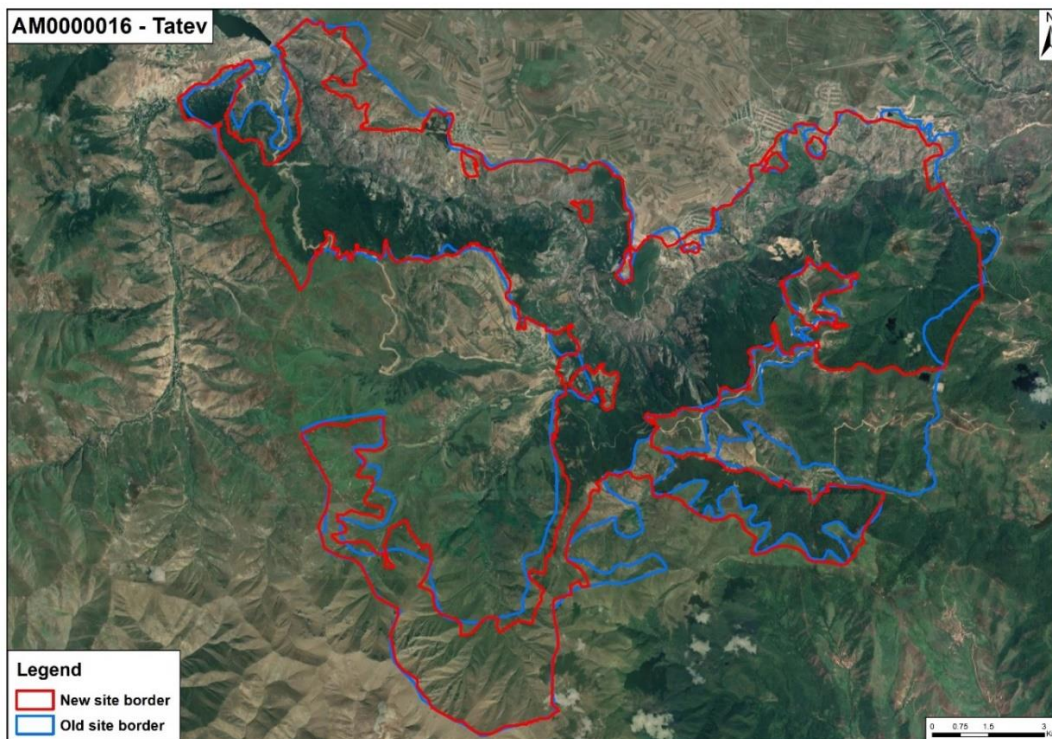
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 16: AM0000015 «Չանգեզուր» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

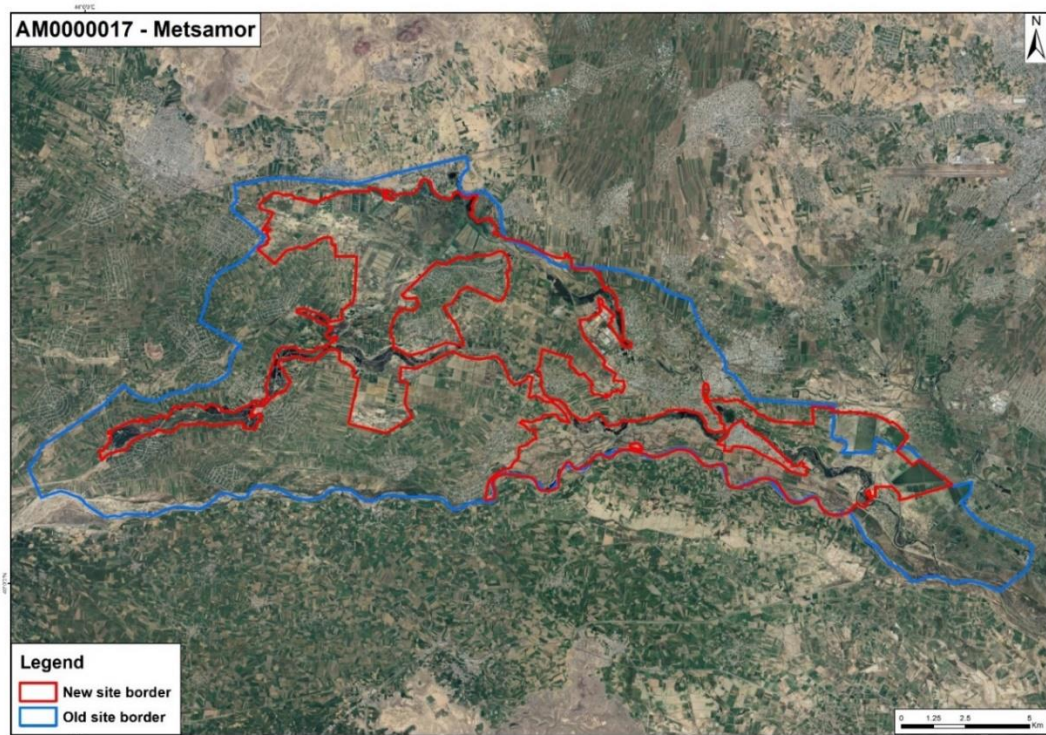
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 17: AM0000016 «Տաթև» Էմերալդ տարածքի քարտեզը- նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

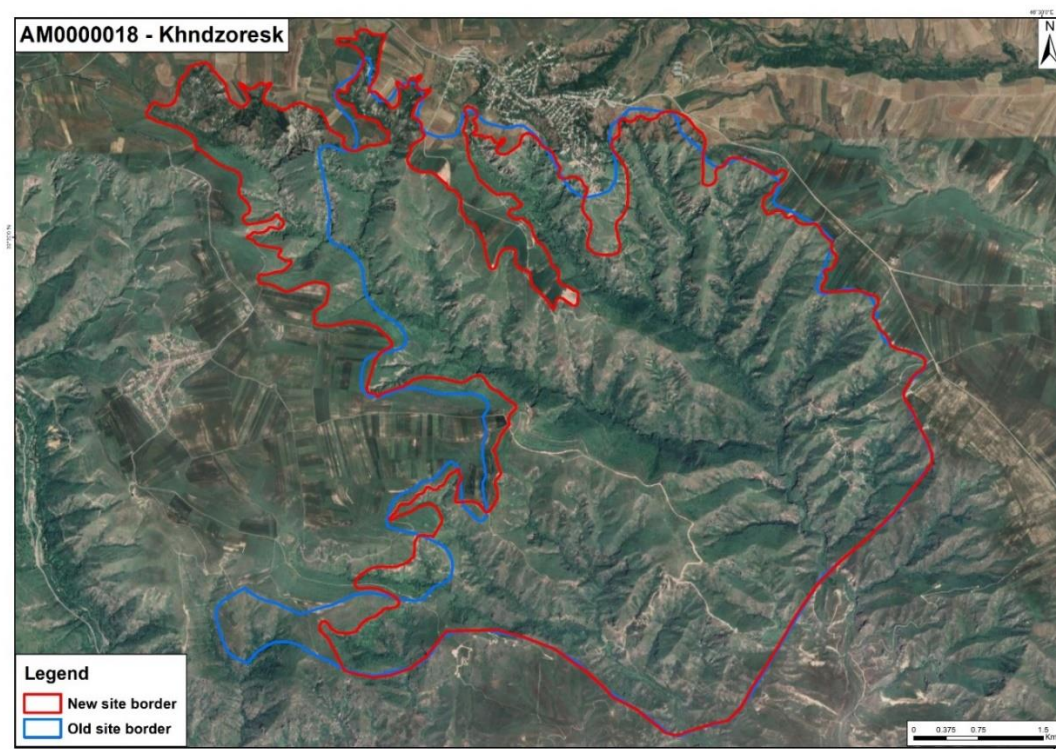
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 18: AM0000017 «Մեծամոր» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

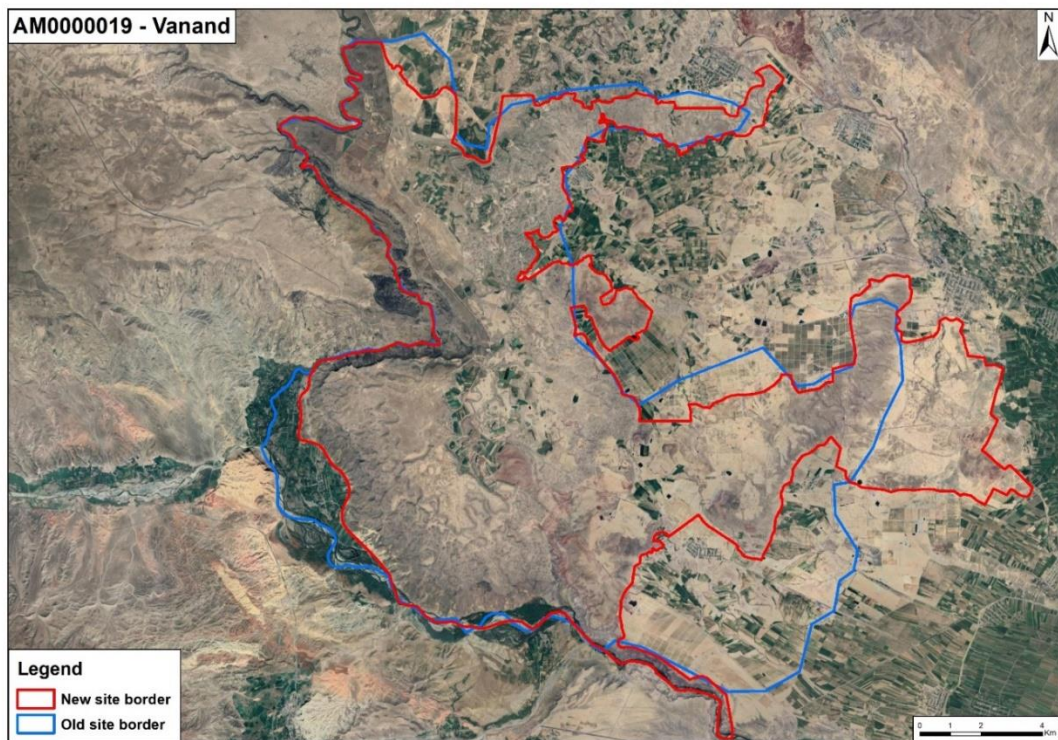
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 19: AM0000018 «Խնձորենկ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

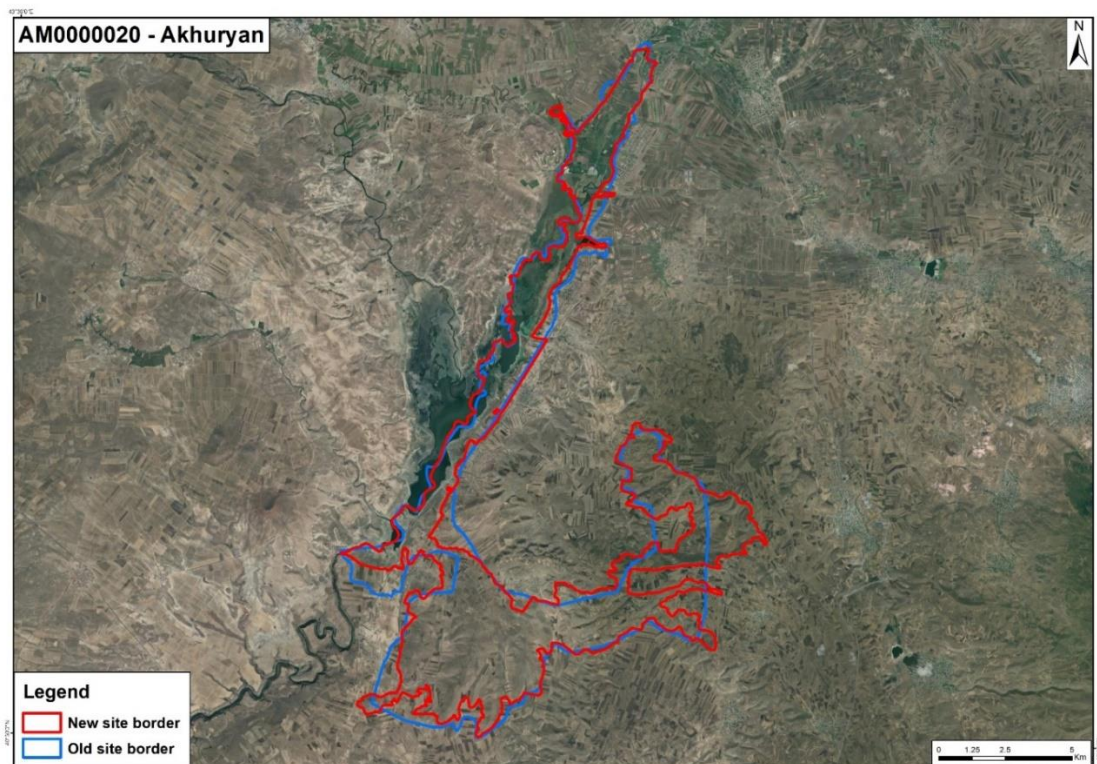
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 20: AM0000019 «Վանանդ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

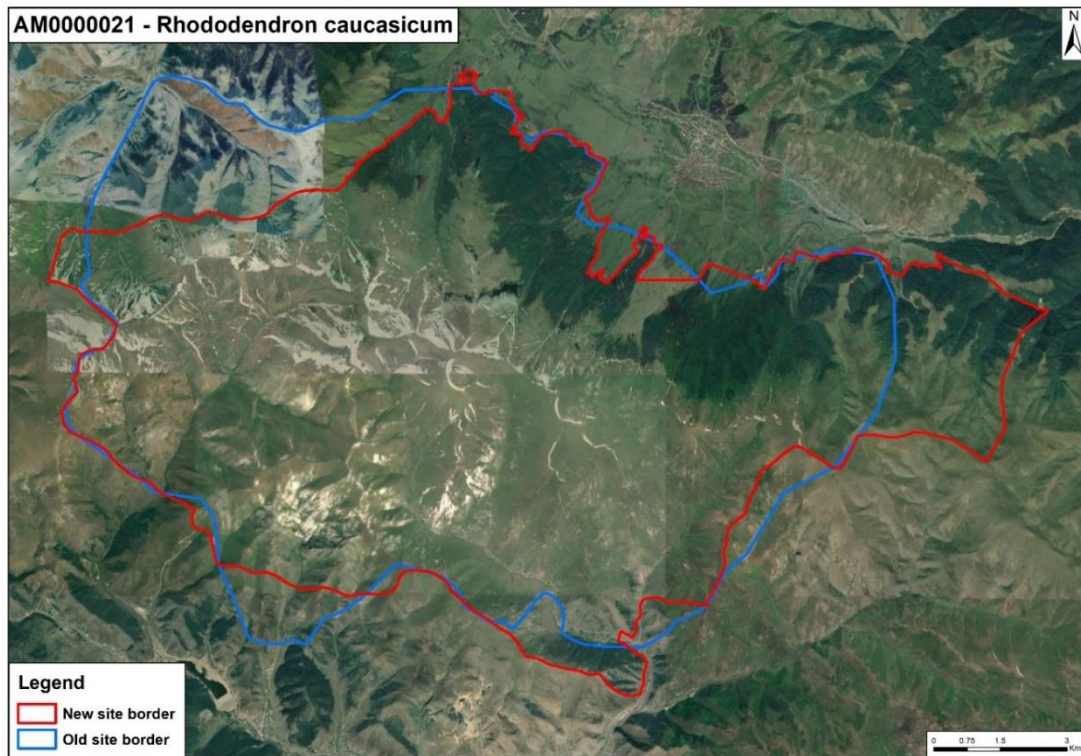
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 21: AM0000020 «Ախուրյան» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

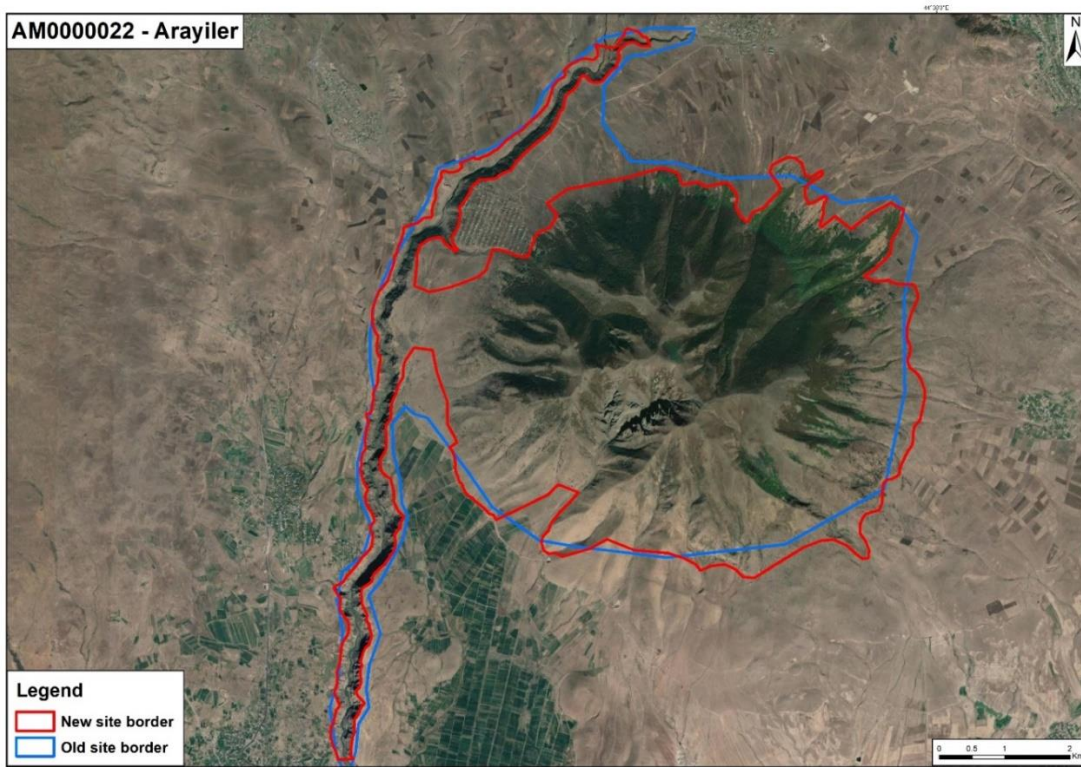
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 22: AM0000021 «Կովկասյան Մրտավարդ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

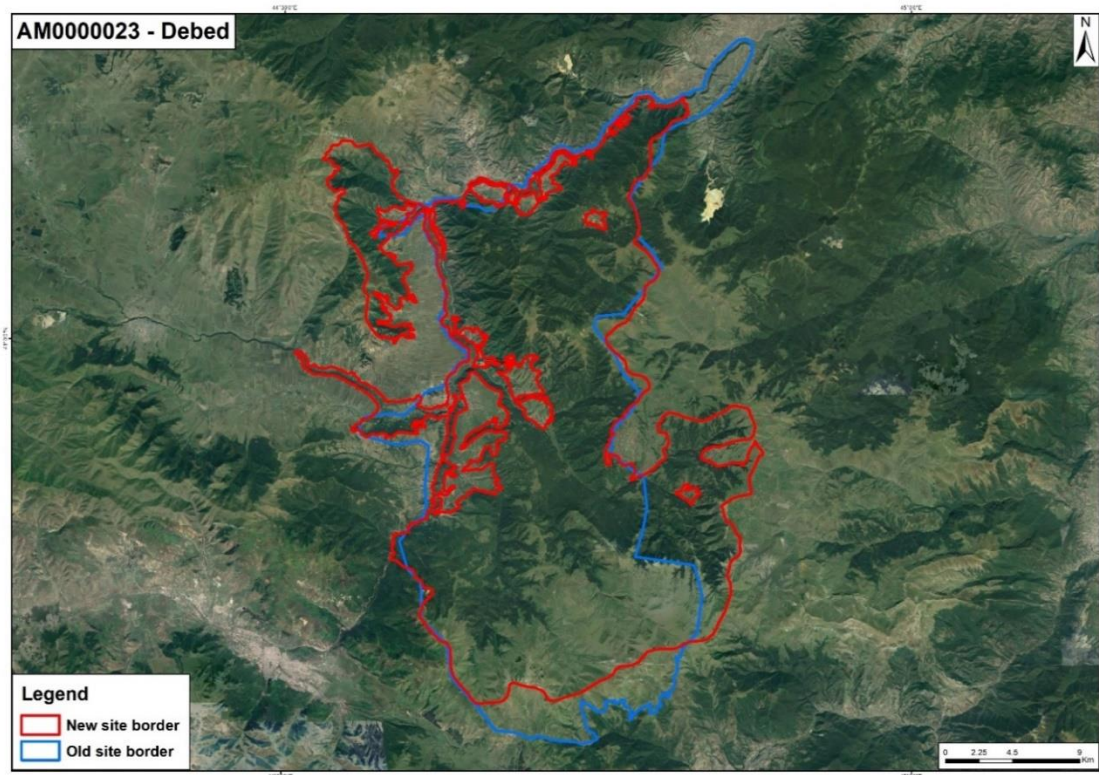
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 23: AM0000022 «Արայի լեռ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

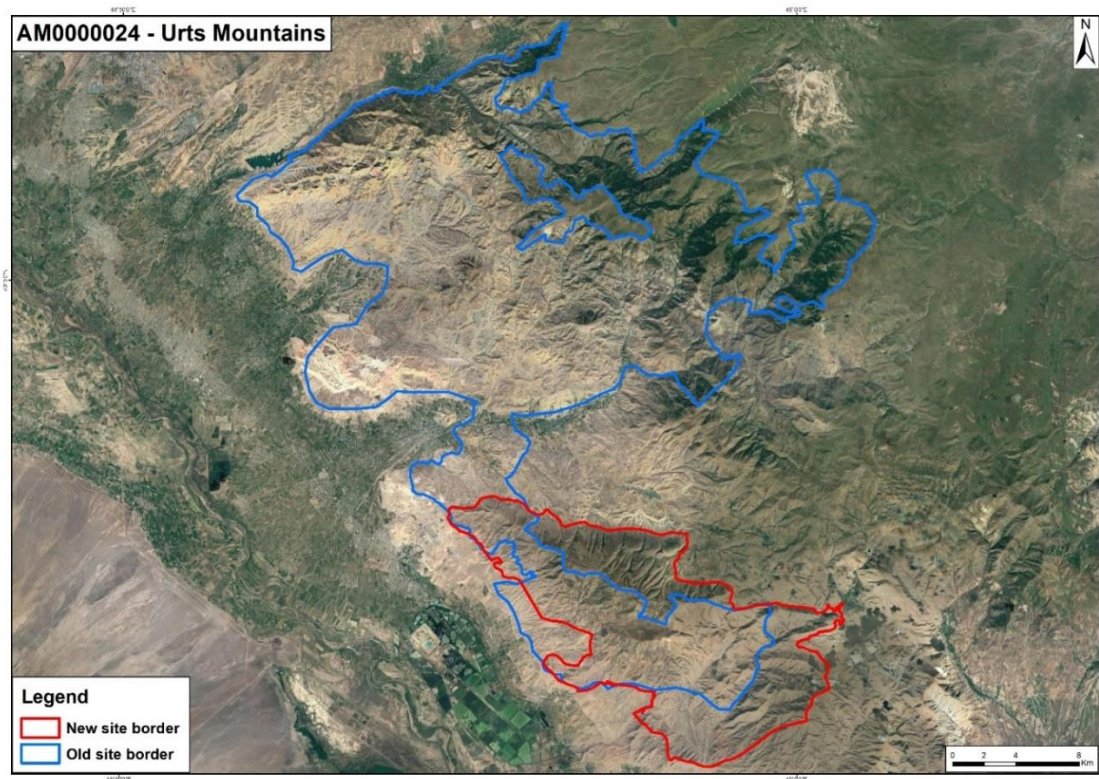
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 24: AM0000023 «Դեբեդ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

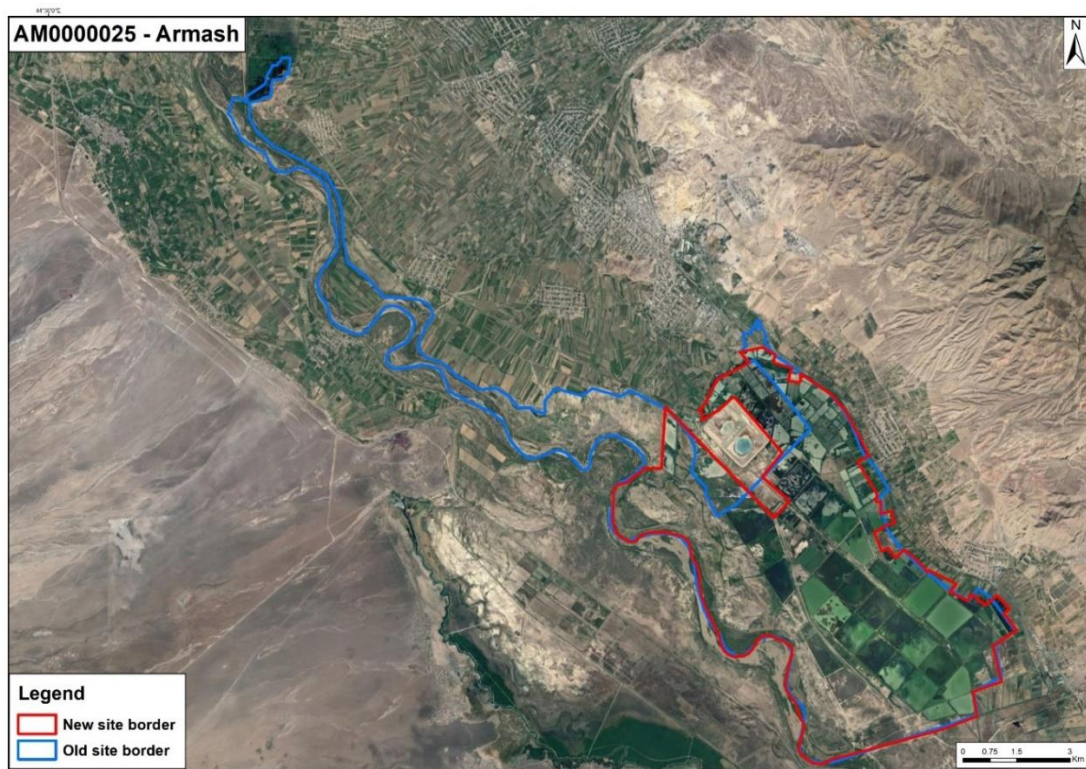
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 25: AM0000024 «Ուրցի լեռներ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

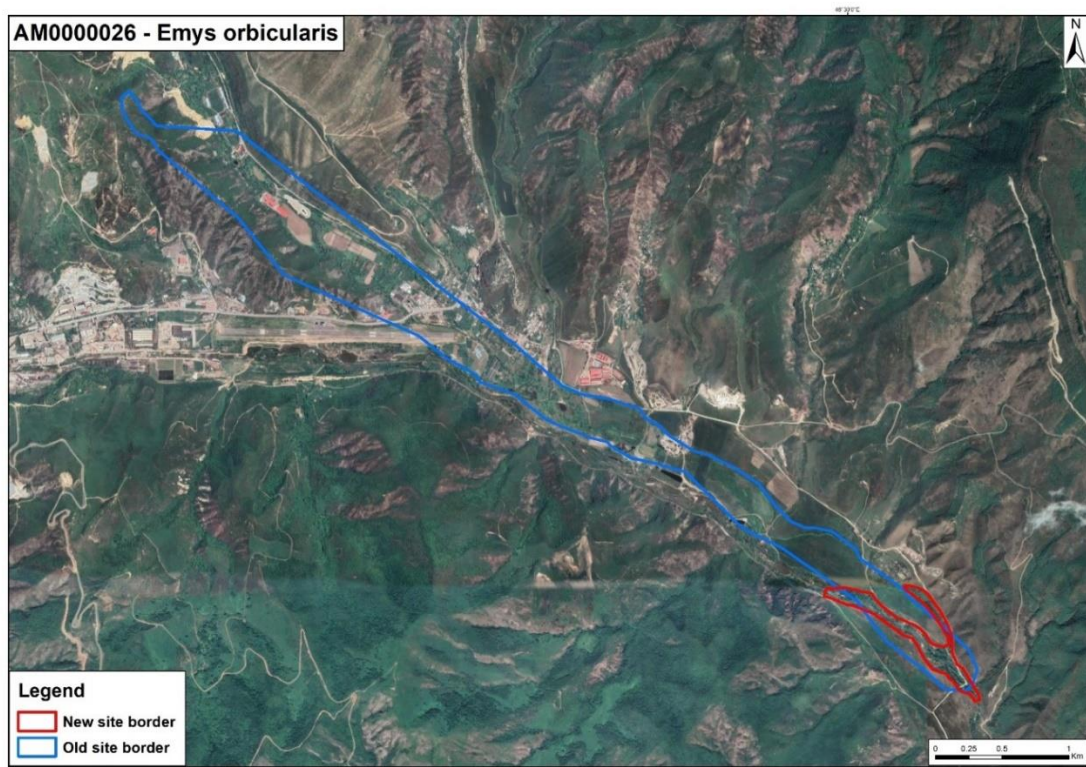
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 26: AM0000025 «Արմաշ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

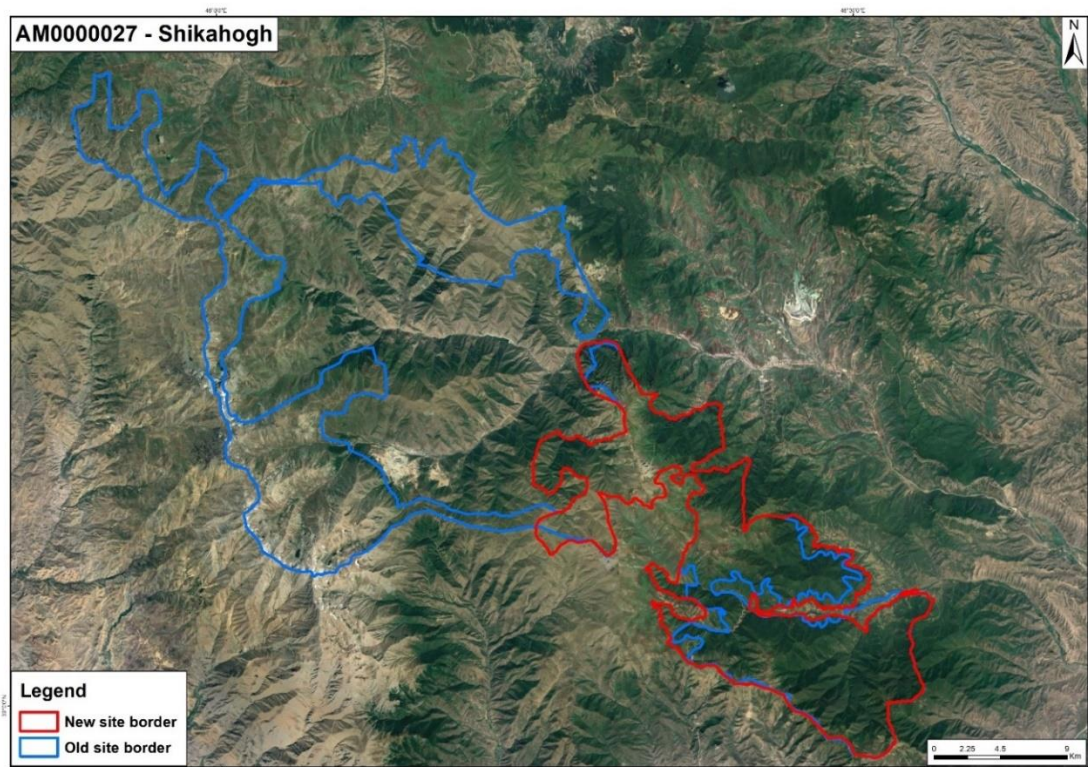
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 27: AM0000026 «Ճահճային կրիայի տարածք» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

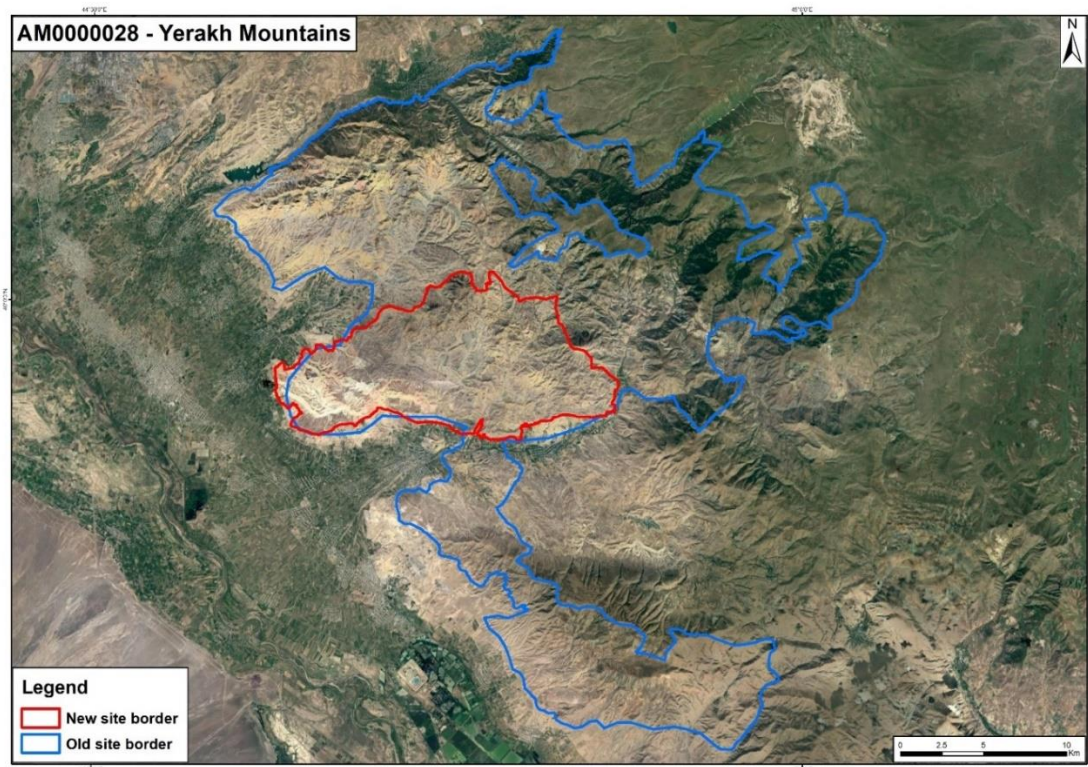
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 28: AM0000027 «Շիկահող» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

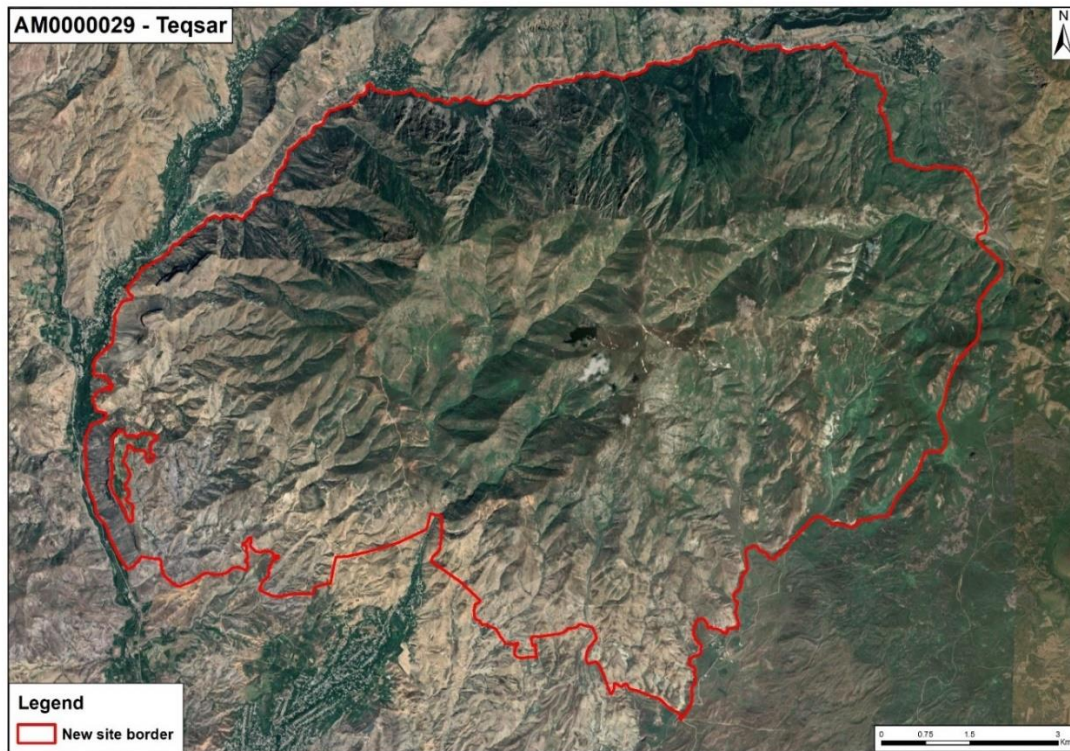
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 29: AM0000028 «Երախի լեռներ» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նախկին (2016) և նոր առաջարկվող սահմաններով

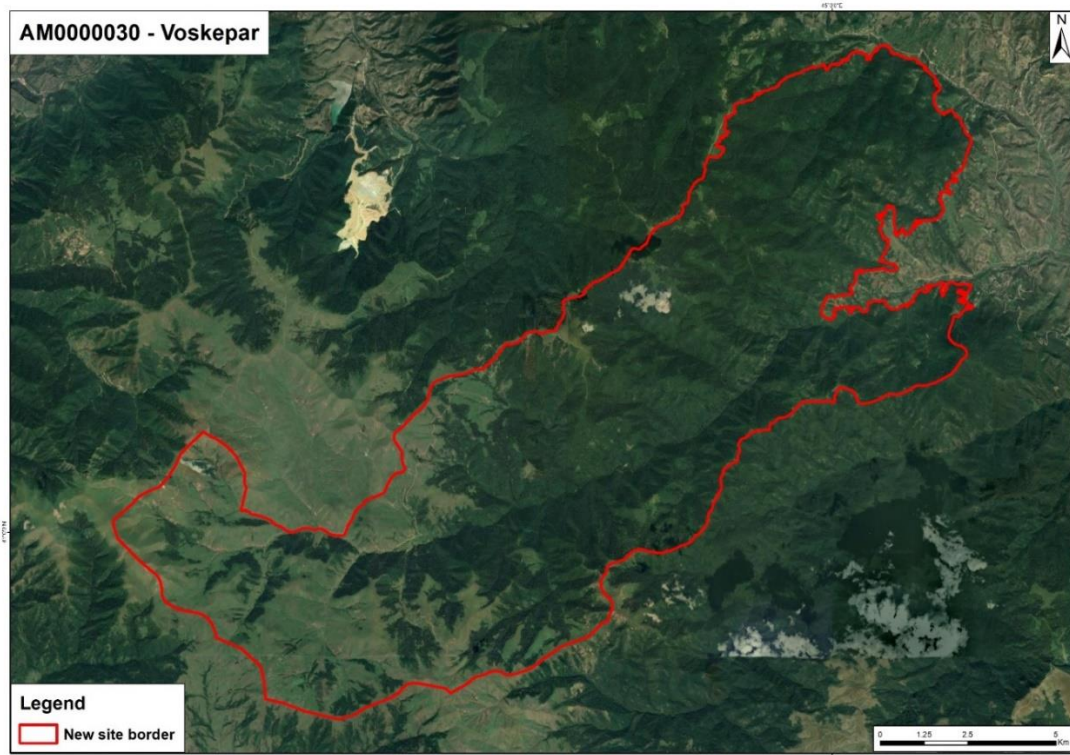
Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 30: AM0000029 «Թեքսար» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նոր առաջարկվող սահմաններով

Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Նկար 31: AM0000030 «Ոսկեպար» Էմերալդ տարածքի քարտեզը նոր առաջարկվող սահմաններով

Աղբյուր՝ Մշակվել է kartECO-ի կողմից Համաշխարհային բանկի համար

Հայաստանում Էմերալդ ցանցի թեկնածու տարածքների վերանայման առաջարկություններ

Այս զեկույցով առաջարկներ են ներկայացվում Հայաստանի համար Էմերալդ ցանցի տեղեկատվական բազայի համապարփակ վերանայման և օպտիմիալացնելու համար, որը նախաձեռնվել է «ԵՄ-ն հանուն շրջակա միջավայրի» ծրագրի շրջանակներում: Այս զեկույցը մշակվել է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության խնդրանքով՝ նպատակ ունենալով պատրաստել Հայաստանի համար Էմերալդ ցանցի վերանայված տեղեկատվական բազան: Լայնածավալ խորհրդակցությունների և աշխատաժողովների միջոցով տվյալների բազան մանրամասն կերպով վերանայվել է՝ արտացոլելու կենսաբազմազանության վերաբերյալ ընթացիկ տվյալները և լրացնելով այնպիսի բացեր, ինչպիսիք են բացակայող բնակչության քանակներն ու տեսակների գտնվելու վայրերը: Չեկույցը կարևորում է կենսաբազմազանության տվյալների շարունակական մշտադիտարկումը տվյալ տարածքների վերաբերյալ, ինչը պահանջում է թարմացնել, շտկել և լրացնել բնակչության բացակայող քանակներն ու տեսակների/բնակավայրերի գտնվելու վայրերը, ինչպես նաև իրականացնել քարտեզագրում մշտադիտարկման հատուկ ծրագրի շրջանակներում:

Գլխավոր եզրակացությունները ներառում են չափազանց մեծ «Էմերալդ» տարածքների նույնականացումն ու շտկումը, նոր պահպանվող տարածքների ներդրումը, և տարածքների սահմանների ճշգրտումը՝ բացառելով ոչ նպատակային տարածքները, ինչպիսիք են բնակավայրերն ու արդյունաբերական գոտիները: Վերանայված տվյալներն այժմ ներառում է 30 «Էմերալդ» տարածք, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է 707,739.22 հա՝ յուրաքանչյուր փոփոխության մանրամասն քարտեզներով և գիտական հիմնավորումներով: Չեկույցը կարևորում է հանրային ներգրավվածությունն ու շահագրգիռ կողմերի խորհրդակցությունը այս առաջարկությունների վերջնականացման գործում՝ ապահովելով, որ «Էմերալդ» ցանցը շարունակի արդյունավետորեն պաշտպանել Հայաստանի արժեքավոր բնական կենսամիջավայրերն ու տեսակները:

Կոնտակտային տվյալներ:

www.eu4environment.org

Action implemented by: